

Збірник наукових матеріалів
XLIV Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«РОЗВИТОК НАУКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ»

08 травня 2020 року

Частина 6

м. Чернівці

Розвиток науки в умовах пандемії, XLIV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Чернівці, 08 травня 2020 року. – Ч. 6, с. 64.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XLIV Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Розвиток науки в умовах пандемії», 08 травня 2020 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
21018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Журналістика

<i>Макрушин А.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ КОНТЕНТУ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СПОРТИВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ	5
---	---

Природничі науки

<i>Вовк Н. Г.</i> ВОДА - ДЖЕРЕЛО ЖИТТЯ	9
<i>Ремез Н.С., Докукіна Д.М.</i> ОТРИМАННЯ БІОГАЗУ З МІСКАНТУСУ	13
<i>Карнікова Є.Є., Максимова Д.О., Попрозман І.І.</i> ДО ПИТАННЯ ПОШИРЕННЯ COVID-19 У СВІТІ.....	18
<i>Lukianova D.S.</i> DEVELOPMENT OF SCIENCE IN A PANDEMIC.....	23
<i>Мельниченко Н.В., Чепурна Н.П., Пархоменко О.В.</i> КОМПЛЕКСНА НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВА ПРАКТИКА І НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА З БОТАНІКИ ТА ЗООЛОГІЇ – ОДНА ІЗ ФОРМ ЕКОЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ	25
<i>Ремез Н.С., Новікова І.В.</i> АСЦИДІЇ ЯК ІНДИКАТОР МІКРОПЛАСТИКУ.....	28

Соціологічні науки

<i>Гутовська П.В.</i> ВІРТУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ФЕНОМЕН ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	32
<i>Дубчак М.І.</i> ЕМОЦІЙНІ ПОРУШЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ДО ЗВО	36
<i>Мачуліна І.І.</i> ДОЗВІЛЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ....	41

Філологічні науки

<i>Макаренко А.Г.</i> ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО В КИТАЙСКОЙ АУДИТОРИИ	43
<i>Менделюк Т. М.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ	46
<i>Movchan T.</i> ALLUSION IN J. FFORDE'S <i>THE EYRE AFFAIR</i>	51

<i>Полежай А.І.</i> ФУНКЦІЇ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	54
<i>Сілевич Л.І., Мельничук О.М.</i> РОЛЬ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ КУЛЬТУРИ НАУКОВОЇ МОВИ» У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРОВІЗОРІВ.....	57
<i>Халявка Л.В.</i> БАБИЧ І. В.: УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕКЛАДАЧ З ФРАНЦУЗЬКОЮ ДУШЕЮ.....	60

ОСОБЛИВОСТІ КОНТЕНТУ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СПОРТИВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

*Макрушин А.А.,
студент факультету філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Сьогодні спорт є важливою складовою життя громадян. Оскільки досягнення спортсменів дозволяють людям пишатися своєю країною, підіймати престиж держави на світовому рівні. Саме тому популярності серед читачів набуває спеціалізована преса. Спеціальний предмет дослідження у спортивній журналістиці – це спорт і фізична культура, а також події соціального життя навколо цих предметів [1, с. 13].

До теми спортивної журналістики України у своїх дослідженнях зверталися Ю. Щепанський, М. Тамбовцева, О. Вацеба, Ю. Сазонова. Про жанрові особливості спортивної періодики детально розповідає О. Тертичний. Специфіку побудови спеціалізованих періодичних видань досліджено у працях М. Василенка, Є. Войтика, А. Волобуєвої, П. Воронкова, Є. Слюсаренка, К. Алексєєва, С. Ільченка, Д. Туленкова.

Спеціалізовані видання спортивного типу вимагають від журналістів високого рівня підготовки та обізнаності в галузі спорту. Цей вид журналістики має специфічну аудиторію, яку дослідники розділяють на три частини: фахівці, тобто люди безпосередньо зайняті у спортивній індустрії (спортсмени, тренери, спортивні чиновники, журналісти), пасивні та активні вболівальники [2, с. 26].

Спортивні журналісти мають цілковито усвідомлювати, що їм потрібно подати своїм читачам таку інформацію, що могла б їх зацікавити. Коли це стосується аналітичних жанрів, то суб'єктивний фактор грає вирішальну роль. Аудиторія далеко не завжди погоджується із твердженнями журналістів щодо спортивних подій. Дуже важко, наприклад, задовольнити читача матеріалом, у якому автор критично висловлюється про його улюблену команду.

У сучасній спортивній пресі глибока аналітика характеризує журналіста як професіонала своєї справи. Проте негативні відгуки читачів впливають на його авторитет. Спортивний журналіст має постійно бути у центрі подій та розуміти, що від його матеріалу залежить, як відгукнеться суспільство на подію.

Спеціалізована періодика унікальна своїми функціями. Так, П. Воронков виділяє дві функції, що є характерними для спортивної журналістики. Перша має назву «ескейпізм». Як зазначає дослідник, спортивна журналістика вибудовує свій, інший, відмінний від повсякденного сірого, світ, в якому править спорт. Друга – це «функція емоційної міни». Вона полягає у тому, що сприяє емоційній розрядці особистості [3, с. 51].

У спеціалізованих спортивних виданнях інформація поширюється у значно вузькому діапазоні, ніж у масовій періодиці. Спричинено це потребами аудиторії певного виду ЗМІ. Зазвичай, українські спортивні видання головну увагу зосереджують на одному виді спорту, щоб задовольнити потреби окремо взятих читачів.

Так, станом на сьогодні в Україні найпопулярнішим видом спорту є футбол. Він приваблює і професіоналів, і любителів. Схожа ситуація склалася у спеціалізованій періодиці такого типу. Найпопулярніше спортивне видання в Україні про футбол із однойменною назвою читають професійні футболісти, разом зі спортивними журналістами, а також пасивні та активні вболівальники.

Велику популярність мав журнал «Ринг», який припинив своє існування. Матеріали на теми боксу приваблювали читачів, оскільки цей вид спорту теж є одним із найпопулярніших у нашій країні.

Головною особливістю спортивної періодики, на відміну від масової, є не широке розмаїття інформації на різну тематику, а ґрунтовне висвітлення найголовніших подій у світі спорту. Спеціалізовані видання поділяються на вузькоспеціалізовані та змішані. Вузькоспеціалізовані газети та журнали описують один вид спорту. Їхня структура (зміст, жанрове розмаїття, періодичність і навіть формат) залежить від аудиторії читачів, які захоплюються цим спортом. Прикладами таких видань в Україні є журнали «Футбол», «Проформула» (автомобільний спорт), газета «Гол» (футбольне видання).

Змішані видання, на відміну від вузькоспеціалізованих, висвітлюють новини відразу в кількох видах спортивної діяльності. Але тематика таких газет чи журналів є недостатньо різнобічною, що також спричинено поглядами читачької аудиторії. У поле зору змішаних видань зазвичай потрапляють ті види спорту, які є схожими. Тому в українській спортивній періодиці найчастіше можна натрапити на поєднання новин про футбол, баскетбол, хокей, волейбол, гандбол, мініфутбол.

Яскравим прикладом змішаного видання в Україні є газета «Спорт-арена». Тематика газети настільки різноманітна, що її можна навіть назвати універсальною. Головну увагу видання зосереджує на подіях з футболу (така картина простежується у всіх змішаних спеціалізованих газетах та журналах України). У газеті є також новини баскетболу, мініфутболу, гандболу, хокею, легкої атлетики, тенісу, волейболу та інших видів спорту.

Ще одним яскравим прикладом групи змішаних видань була газета «Команда», яка припинила своє існування у 2016 році. На відміну від газети «Спорт-арена», у ній висвітлювались новини, які охоплювали меншу кількість видів спорту. Журналісти «Команди» описували зазвичай футбол, хокей, баскетбол, мініфутбол.

Вузькоспеціалізовані журнали та газети на кшталт «Футболу» приваблюють значно більшу кількість читачів, ніж видання, в яких розповідається про два, три, а то й більше видів спортивної діяльності. Змішані видання найчастіше подають суху інформацію, оскільки в одному номері мають бути описані всі актуальні події за певний проміжок часу (залежить від періодичності видання). У вузькоспеціалізованих виданнях України найчастіше можна спостерігати аналітику. Вона є зрозумілою для окремого кола читачів, але саме вони й потребують висвітлення позицій автора стосовно спортивного життя держави у різних його аспектах.

Специфіка спеціалізованих видань полягає у чіткому підборі редакційного колективу, до складу якого мають увійти не просто професійні журналісти, а спеціалісти із того виду спорту, про який вони писатимуть. Другий чинник є

навіть важливішим і досить часто в Україні відбувається так, що спортивні події країни висвітлюють колишні спортсмени чи просто фахівці із якогось виду спортивної діяльності, для яких така тематика є близькою і зрозумілою.

Говорячи про спортивну журналістику, потрібно зауважити, що оперативність випуску періодичних видань цього типу значно вища, ніж у масовій періодиці. Але однією з найголовніших особливостей спортивної журналістики є передбачуваність і прогнозованість спортивних подій.

Д. Туленков підкреслює: спортивний журналіст точно знає, про що йому потрібно буде написати через місяць чи пів року конкретного числа і місяця. Причина всьому – спортивний календар [5, с. 175].

І. Михайлин у своїй статті «Передмова, або Про користь і мету історії журналістики» говорить: «Специфіка професії журналіста визначає й особливості його фахової підготовки й університетської освіти. З одного боку, для журналіста не існує зайвих знань. З другого боку, для журналіста не існує обов'язкового ужиткового мінімуму, конкретні прагматичні знання йому можуть ніколи не знадобитися» [4, с. 260].

Підсумовуючи вищезазначене, можна стверджувати, що спортивна журналістика по-своєму унікальна і потребує від спортивних кореспондентів високого рівня знань, необхідного для яскравого висвітлення подій зі світу спорту.

Щодо функціонування та структури більшості спеціалізованих спортивних видань України, то вони напряду залежать від потреб суспільства. Саме тому спортивна преса України будується навколо популярних в межах держави видах спорту. Найбільш читабельними виданнями стають вузькоспеціалізовані журнали, які подають великі за обсягом та якісні з аналітичної точки зору матеріали.

Необхідність розповсюдження достовірної та актуальної інформації спонукає журналістів творчо підходити до написання своїх текстів. Їхня роль у формуванні громадської думки щодо спортивного життя країни з кожним роком збільшується.

Література:

1. Войтик Е. А. Спортивная журналистика / Е. А. Войтик. – Томск: Факультет журналистики ТГУ, 2004. – 125 с.
2. Волобуєва А. М. Періодичні видання Києва (1835–1917 рр.): покажчик / А. М. Волобуєва, Н. М. Сидоренко, О. В. Школьна. – Київ: Темпора, 2012. – Т. II-IV. – 208 с.
3. Воронков П. К. Спортивная журналистика как тип / П. К. Воронков. – Москва: Знания, 2000. – 162 с.
4. Михайлин І. Л. Передмова, або Про користь і мету історії журналістики / І. Л. Михайлин // Нова філологія: збірник наукових праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2005. – №3(23). – С. 260-268.
5. Туленков Д. А. Спортивная публицистика и спортивная журналистика: особенности специализированного направления // Журналистика. Молодые исследователи: Межвузовский сборник работ студентов и аспирантов. Саратов: Издательство СГУ, 2004. – Вып. 3. – С.175.

УДК 556.1:502.171;

Природничі науки

ВОДА - ДЖЕРЕЛО ЖИТТЯ

Вовк Н. Г.,
викладач вищої категорії
Ірпінський державний коледж економіки та права
м. Ірпінь, Україна

Вода вважається колискою життя, без неї неможливе біологічне існування всіх живих організмів, тому що вона є учасником всіх біологічних процесів, що відбуваються у живій природі. Давньогрецькі вчені говорили: «Вода – це життя», а сучасні вчені говорять: «Чиста вода – це здорове життя.» Французький учений Луї Пастер відзначив, що людина, яка на 70 % складається з води, 80 % хвороб випиває з водою [1,с.55].

У здоровому організмі спостерігається стан водної рівноваги, або водного балансу. Він полягає в тому, що кількість води, яку споживає людина під час пиття і разом з їжею, дорівнює кількості води, яка виводиться з організму. Загальний об'єм води, яку споживає людина протягом доби, становить 2–2,5 л. З водою потрапляє багато фізіологічно необхідних солей, в тому числі таких як: макро- і мікроелементи, кальцій, магній, натрій, калій, йод, фтор тощо. Завдяки водному балансу стільки ж води і виводиться з організму. Втрата 10% води може призвести до необоротних змін в організмі, а втрата 15–20% води – до смерті в результаті того, що гусне кров і серце не може впоратися з її перекачуванням.

Річки та водойми України завжди були осередками життя, багаті природи та культури. Їх шанували та від них залежали наші пращури. І сьогодні ми отримуємо від річок безліч природних послуг – воду для пиття та зрошення, захист від повеней, рибу та інші природні ресурси, місця для відпочинку, естетичну насолоду, формування рельєфу і багато іншого.

Вода формує гідросферу - водну оболонку земної кулі - один з трьох складників біосфери, що є найважливішим для життя. На початку ХХІ століття вода стала одним із найцінніших, а чиста вода - одним із найдефіцитніших природних ресурсів, через володіння яким найближчим часом прогноуються війни жорстокіші, ніж за володіння нафтогазовими ресурсами. Більш як мільярд жителів нашої планети живуть в умовах гострого дефіциту питної води, і цей дефіцит неухильно збільшується. Нині вода перебуває в центрі уваги не тільки науковців, екологів, а й бізнесменів і політиків, вона впливає на долю цивілізації.

Найчистіша вода міститься у ксеносапробних зонах водойм. Вона характеризується невисоким вмістом мінеральних речовин та наявністю невеликої кількості водних організмів. Ксеносапробна зона ідентифікується у майже незмінених господарською діяльністю водах мінеральних джерел, високогірних струмків та озер.

Природні води забруднюються різними неорганічними й органічними речовинами. Серед найбільших загроз нашим рікам та водоймам можна назвати

знищення водно-болотних угідь, які є унікальними і надзвичайно корисними для людини природними системами з дуже багатим рослинним і тваринним світом. Також справжньою бідой для річок нашої країни є забудова малими ГЕСами без дотримання природоохоронних норм, що призводить до знищення найцінніших річок Карпат та інших регіонів України нами, що входять до складу відходів господарської діяльності людини.

Потрапляння деяких органічних речовин у водойми загрожує життю їхніх мешканців. Вода змінює колір, набуває неприємного запаху, в ній зменшується вміст кисню, тому гинуть організми й посилюються процеси гниття. У результаті вода в таких водоймах стає непридатною для напування худоби, купання, зменшується видовий і кількісний склад організмів у ній.[2,с.19]

В Україні проблема води належить до найбільш гострих, оскільки за запасами місцевих водних ресурсів (1 тис. м³ на 1 жителя) наша держава належить до малозабезпечених водою країн у світі, це у 15 разів нижче норми, визначеної ЄЕК ООН.

До найбільш брудних річок України відносять Сіверський Донець, Сулу, Дністер, Кальмиус і Західний Буг. У останньому концентрація азоту в 15, а важких металів в 8 разів вище за норму. У притоках Дністра рівень марганцю перевищує допустиму відмітку в 29 разів. Лякають результати досліджень Каховського, Київського, Кременчуцького і Дніпродзержинського водосховищ. Міді і марганцю тут в 80 разів більше, ніж прописано в стандартах. Навіть купання в такій воді може привести до шкірних захворювань. Про те, щоб пити її без додаткового очищення і думати нічого.

Під забрудненням водних ресурсів розуміють будь-які зміни фізичних, хімічних і біологічних властивостей води у водоймищах у зв'язку із скиданням у них рідких, твердих і газоподібних речовин, які заподіюють або можуть створити незручності, роблячи воду даних водоймищ небезпечною для використання, завдаючи збитку народному господарству, здоров'ю і безпеці населення

Зростання населення, розширення старих і виникнення нових міст значно збільшили надходження побутових стоків у внутрішні водоймища. Ці стоки стали джерелом забруднення річок та озер хвороботворними бактеріями і гельмінтами. У ще більшому ступені забруднюють водоймища миючі синтетичні засоби, що широко використовуються в побуті. Вони знаходять широке застосування також в промисловості і сільському господарстві. Хімічні речовини, які в них містяться, поступаючи із стічними водами в річки і озера, роблять значний вплив на біологічний і фізичний режим водоймищ. У результаті знижується здібність вод до насичення киснем, паралізується діяльність бактерій, що мінералізують органічні речовини. [3, с.98]

Кожна свідома [людина](#) повинна обов'язково [мати](#) загальне уявлення про особливості сучасного екологічного [стану](#), а також про основні напрямки державної політики у галузі охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Природа дала людині диво — живу воду. Без неї не виростуть рослини, не виживуть тварини, не зможе існувати людина. Тож треба берегти це диво для себе, для майбутніх поколінь. Бережіть воду від забруднення, бережіть для того, щоб продовжувалося життя!

Література:

1. Володимир Логін. Вода – ресурс, який визначає шляхи розвитку людства // Вища школа – 2011. – № 9 – 55-60 с
2. Архипова Л. М. Оцінка гідроекологічного потенціалу басейну ріки Свіча в районі розробки нафтогазових родовищ. Науковий вісник ІФНТУНІГ: 2008. № 2(18). С. 17–20.
3. Сухарев С. М. Техноекоекологія та охорона навколишнього середовища. Львів: Новий Світ, 2008. 254 с.

ОТРИМАННЯ БІОГАЗУ З МІСКАНТУСУ

*Ремез Наталя Сергіївна,
д.т.н., проф.,
Докукіна Дар`я Михайлівна,
студентка
Інститут енергозбереження та енергоменеджменту
КПІ ім. Ігоря Сікорського
Київ, Україна*

Анотація. В роботі наведено короткий огляд багаторічної рослини – міскантус, в якості використання його як субстрату для виробництва біогазу. Описані перспективи використання і вирощування даної культури на землях України, фази виробництва біогазу, принципове обладнання.

Ключові слова: біогаз, енергетичні культури, біомаса, міскантус.

Аннотация. В работе приведен краткий обзор многолетнего растения - мискантус, в качестве использования его как субстрата для производства биогаза. Описанные перспективы использования и выращивания данной культуры на землях Украины, фазы производства биогаза, принципиальное оборудования.

Ключевые слова: биогаз, энергетические культуры, биомасса, мискантус.

Abstract. The paper provides a brief overview of a perennial plant - miscanthus, as its use as a substrate for biogas production. Prospects for the use and cultivation of this crop in the lands of Ukraine, phases of biogas production, basic equipment are described.

Key words: biogas, energy crops, biomass, miscanthus.

Вступ. В останні роки значно зросла зацікавленість до процесів виробництва біогазу - це проявляється не тільки в зростаючій кількості біогазових установок, що плануються та будуються, але і в зацікавленості все більшого числа фермерів, комунальних господарств, підприємств і приватних господарств, які уважно спостерігають за розвитком цього сектора.

Мета. Метою даної роботи є характеристика багаторічної рослини міскантусу для застосування його в якості субстрату для виробництва біогазу; оцінка актуальності використання міскантусу для виробництва біогазу та перспективи його вирощування на землях України.

Відомо, що біогаз виникає внаслідок розкладання органічної субстанції бактеріями. Різні групи бактерій розкладають органічні субстрати, що складаються переважно з води, білка, жиру, вуглеводів і мінеральних речовин на їх первинні складові - вуглекислий газ, мінерали та воду. Як продукт обміну речовин при цьому утворюється суміш газів, що отримала назву біогаз [1]. Типовий склад біогазу наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 - Типовий склад біогазу

Компонент	Формула	Концентрація по об'єму
Метан	CH ₄	50-75%
Двоокис вуглецю	CO ₂	25-45%
Водяна пара	H ₂ O	2-7%
Кисень	O ₂	< 2%
Азот	N ₂	< 2%
Аміак	NH ₃	< 1%
Водень	H ₂	< 1%
Сірководень	H ₂ S	< 1%

Енергія, отримана з біогазу, належить до відновлюваної, оскільки добувається з органічного поновлюваного субстрату. Фактом є те, що викопні енергоносії на Землі закінчуються і існує нагальна потреба в альтернативних джерелах, що надає ще більшого значення виробництву біогазу на біогазових установках. Крім того, енергетичне використання біогазу в порівнянні зі спалюванням природного газу, зрідженого газу, нафти та вугілля є нейтральним по відношенню до CO₂, оскільки CO₂, що виділяється, перебуває в межах природного кругообігу вуглецю і споживається рослинами протягом

вегетаційного періоду. Таким чином, концентрація CO₂ в атмосфері в порівнянні з використанням твердого палива не збільшується.

Перелік органічних відходів, придатних для виробництва біогазу величезний, наприклад: гній, пташиний послід, фекальні відходи, трава, побутові відходи. Крім відходів біогаз можна виробляти із спеціально вирощених енергетичних культур. Енергетичні культури являють собою рослини, які спеціально вирощуються для використання в якості палива або для виробництва біопалива[2].

Міскантус є типовим представником енергетичних рослин (рис.1). Відомо близько 25 видів, поширених від тропічної і Південної Африки до Східної і Південно-Східної Азії. В даній роботі розглянуто саме міскантус гігантський. Його повзучі кореневища в деяких випадках досягають шестиметрової глибини. Стебла прямостоячі, міцні і стійкі до механічних пошкоджень. Ширина шкірястих лускоподібних листових пластин від 0,5 до 1,8 сантиметрів. До складу віялоподібної волоті, що мають довжину 10-30 сантиметрів, входять колоски.

Рис.1 Міскантус гігантський

Така рослина відрізняється своєю невибагливістю, витривалістю і екологічною безпекою. Він морозо- і посухостійкий і має надзвичайно високу врожайність біомаси. Рослина виростає до 4 м і більше, урожай з нього можна збирати близько 30 років, не пересіваючи поля. При посадці він практично не

вимагає підготовки ґрунту, а подальша обробка не вимагає великих витрат. Урожай збирається щорічно після третього року посадки із застосуванням звичайної сільськогосподарської техніки. При використанні правильної технології посадки трава може поліпшити стан виснаженого ґрунту [3]. Глибокі корені зміцнюють структуру ґрунту, збільшують вміст органічних речовин в ньому і служать свого роду фільтрами для ґрунтових вод. Відсутність щорічного орання також робить позитивний вплив на ґрунт (наприклад, зменшується ерозія).

За рахунок високої врожайності сухої біомаси (до 25 т/га), високою теплотворною здатністю (5 кВт / год / кг або 18 МДж / кг (пелети)), низькою природної вологості стебел на зборі (до 15%), міскантус є однією з найефективніших рослин для виробництва біогазу в порівнянні з іншими культурами.

Оскільки рослина невибаглива до ґрунтових умов, рекомендується вирощувати її на маргінальних або малопродуктивних землях. Таких земель в Україні налічується від 3 до 5 млн га, виведених з обробки через низьку родючість, схильність до ерозійних процесів тощо. Вирощування міскантусу для виробництва біопалива на них збереже від ерозії гумусний шар і в загальному покращить екологічний і енергетичний стан країни. Низькі експлуатаційні витрати вирощування міскантусу, відкривають широкі можливості його використання [4].

Біогаз з його біомаси можна отримати шляхом анаеробного бродіння. Анаеробне бродіння - це розкладання органічних речовин за допомогою мікроорганізмів без доступу кисню в герметичних резервуарах – метантенках.

Процесу утворення біогазу протікає в 4-х фазах [5]:

- Він починається з гідролізу вихідного матеріалу, при якому ферментативні бактерії своїми ензимами розщеплюють його на більш прості органічні сполуки.

- У другій фазі утворення кислот (ацидогенез) ці проміжні продукти розкладаються кислотоутворюючими бактеріями на пропіонову і масляну кислоти і деяку кількість молочної кислоти і спирту.

- У третій фазі (ацетогенез), в результаті діяльності бактерій утворюється оцтова кислота, вуглекислий газ і водень.

- З них в останній фазі (метаногенеза) під дією метаноутворюючих бактерій групи Archaea утворюється метан і вуглекислий газ.

Для виробництва біогазу застосовують різноманітні конструкторські рішення. Вони відрізняються в залежності від характеристик процесу, таких як вміст сухої речовини, способу подачі субстрату або числа етапів процесу.

Принципова схема анаеробної установки (рис.2) включає приймальний пристрій (1), метантенк (біореактор) (2), простір для збирання біогазу (3); патрубок, з'єднуючий метантенк з газгольдером (5); пристрій для відкачування шламу з метантенку(5).

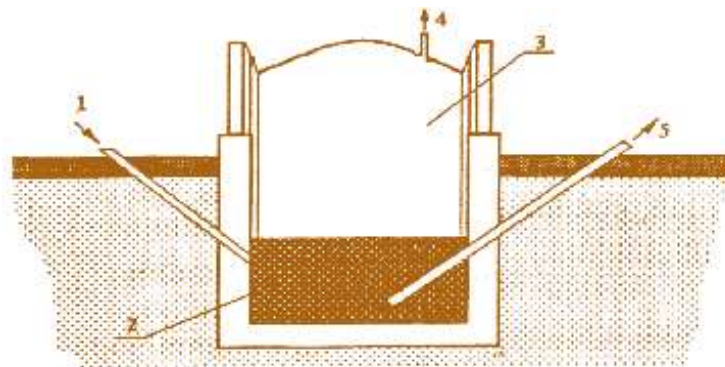

Рис. 2 Принципова схема анаеробної установки

Центром біогазової установки є реактор або ферментаційний бак. Всі чотири фази процесу можуть протікати одночасно в одному ферментаційному баку. Якщо вищезгадані чотири фази протікають в одній ферментаційній ємності, процес називається одноступінчатий, якщо процеси гідролізу і ацидогенез відокремлюють від метаногенеза, то процес є двоступінчастим.

Висновки. Розробка технологій та їх удосконалення з отримання відновлюваних енергій є однією з актуальних проблем сучасності. Одним з типів відновлюваних енергій є біогаз. В Європі вже понад 20 років активно займаються розвитком біоенергетики. На особливу увагу заслуговує напрямок, пов'язаний з виробництвом палива за рахунок вирощування нових високопродуктивних багаторічних рослин, що дозволяє гарантовано отримати задану кількість біомаси необхідної якості.

Одним з таких рослин є міскантус. Площі під цією культурою щороку збільшуються, оскільки вирощування міскантусу, як сировини для виробництва

біогазу, вважається одним з найменш витратних. В Україні, завдяки вирощуванню міскантусу, можна вирішити дві проблеми: використовувати для вирощування малопродуктивні землі та зменшити залежність від викопних джерел енергії - газу і вугілля.

Література:

1. Вандышева М. С. Биогаз альтернативный источник энергии. *Вестник НГИЭИ*, (6), 2014.

2. Железная Т. А., Морозова А. В. Энергетические культуры как эффективный источник возобновляемой энергии. *Промышленная теплотехника*, 2008.

3. Гелетуха Г. Г. Оцінка енергетичного потенціалу біомаси в Україні. Частина 2. Енергетичні культури, рідкі біопалива, біогаз. *Промислова теплотехніка*, 2011.

4. Гелетуха Г. Г., Кучерук П. П., Матвеев Ю. Б. Перспективы производства и использования биогаза в Украине. *Аналитическая записка БАУ*, (4), 3, 2013.

5. Технічне забезпечення виробництва біогазу / [Голуб Г.А., Дубровіна О.В., Рубан Б.О., Войтенко В.О.]: Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія: технічні науки. – Вінниця, 2012. – Вип. 10. – 186 с. – С. 17–19.

УДК 911.3

Природничі науки

ДО ПИТАННЯ ПОШИРЕННЯ COVID-19 У СВІТІ

Карнікова Є.Є.*, **Максимова Д.О.****, **Попрозман І.І.***
студенти 2* та 1** курсу спеціальності 106 Географія
ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток»*
та ОПП «Географія рекреації та туризму»**
кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
факультету геології, географії, рекреації і туризму
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
м. Харків, Україна

За свою історію людство пережило багато епідемій та спалахів хворіб, проте на сьогодні пандемія коронавірусу COVID-19 набула глобальних

масштабів та є викликом для світового суспільства. Коронавірус з 31 грудня 2019 року охопив увесь світ – це більше 210 країн, а кількість інфікованих склала понад 3,5 мільйонів осіб, смертельних випадків – близько 250 тисяч, станом на 5 травня [1]. З портового міста Ухань хвороба дуже швидко розповсюдилася по світу, а за останній час кількість підтверджених випадків захворювання перевищили показники Китаю [1].

Перший випадок цього захворювання в Україні був зафіксований у Чернівцях на початку березня – інфікованими виявилось подружжя, що повернулося з Італії.

Для сповільнення поширення COVID-19 у багатьох країнах введений карантин або надзвичайний стан. Кордони закрити, обмежене пересування людей у межах країн, закриті громадські місця та заклади освіти – і це не всі заходи, які впроваджені. Коронавірус завдає удару не лише здоров'ю людей, але й економіці, викликавши фінансову кризу у багатьох державах.

Важливо проаналізувати осередки хвороби та швидкість зараження людей у країнах світу. Доцільно розглянути число хворих та померлих до загальної кількості населення у державі, щоб оцінити епідеміологічну ситуацію. Саме тому, метою роботи є висвітлення особливостей поширення COVID-19, для узагальнення причин різної кількості захворювань на вірус у світі.

Для аналізу було обрано 10 країн, які мають найбільшу чисельність інфікованих на COVID-19 (станом на 5 травня): США, Іспанія, Італія, Великобританія, Франція, Німеччина, Росія, Турція, Бразилія, Іран.

У США (кількість смертей – 69 921 осіб, кількість одужань – 188 068 осіб, кількість інфікованих – 1 212 900 осіб) [2] від захворювання першого хворого 22 січня до середини березня не було жодних реальних дій. Президент запевнив, що все під контролем, а через шість тижнів почалася епідемія, був втрачений дорогоцінний час. Також цей час був втрачений в Італії (кількість смертей – 29 079 осіб, кількість одужань – 82 879 осіб, кількість інфікованих – 211 938 осіб), Іспанії (кількість смертей – 25 428 осіб, кількість одужань – 151 633 осіб, кількість інфікованих – 248 301 осіб), Великобританії (кількість смертей – 28 734 осіб,

кількість одужань – інформація відсутня, кількість інфікованих – 190 584 осіб), Франції (кількість смертей – 25 201 особа, кількість одужань – 51 371 особа, кількість інфікованих – 169 462 осіб) [2]. Охорона здоров'я не була готова до пандемії, були відсутні захисні засоби, апарати вентиляції легенів. Людям радили залишатися вдома і мити руки, не звертатися в клініку. У США через відсутність єдиної медичної системи у 9% населення немає медичної страховки, без якої у них немає можливості в медичному обслуговуванні.

У Великобританії немає швидкої можливості виявити і ізолювати людей, мало роблять тестів, їх просто не вистачає, люди надходять в занедбаному стані. Немає чіткого плану по лікуванню коронавірусу, що призводить до великих втрат людей. Італія найстаріша нація в Європі, 23% населення старше 65 років. В Іспанії теж багато людей похилого віку. Люди цього віку страждають на хронічні захворювання, що збільшує агресивність вірусу, який потрапляє в ослаблений імунітет, не вистачає апаратів вентиляції легенів, і доводиться обирати, кого підключати до апарату. В Італії роблять 200 тисяч тестів в місяць, коли в Німеччині роблять 160 тисяч тестів на тиждень. У Німеччині медицина більш розвинена з країн Європи, тому у них менше смертності. Всі перераховані фактори цих країн привели до масштабного зараження та смертності населення.

Станом на 5 травня 2020 року Німеччина займає шосте місце у світі за кількістю заражених - 166 152 особи . Летальних випадків – 6 993 осіб, проте 135 100 пацієнтів одужали [2]. Враховуючи, що загальна чисельність населення Німеччини складає 83 149 300 осіб [3], можна констатувати, що на 5 травня 2020 року захворіли на COVID-19 0,2 % населення. Число заражень набуло такого розмаху, тому що багато німців перебували за кордоном на спалаху COVID-19. Перший випадок був зафіксований у лютому, після цього уряд негайно впровадив заходи для запобігання поширення вірусу. Свій вклад зробила добре розвинена та оснащена новітнім устаткуванням медична система, чим пояснюється велика кількість людей, що одужали. Саме тому за такими темпами Німеччина поступово виходить з карантину.

На сьомому місці за кількістю інфікованих у світі знаходиться Росія - 145 268 осіб [2], населення країни складає 146 748 590 осіб [3], відповідно на COVID-19 станом на 5 травня було вражено 0,1% населення. Ситуація з часткою заражених до здорових аналогічна до Німеччини і тому не викликає занепокоєння. Фактором, що вплинув на таке число хворих, є спільний кордон з Китаєм, де вперше й виник вірус. Смертність від COVID-19 складає 1 537 осіб, а тих, хто вилікувався – 21 327 осіб [2]. Велика концентрація хворих спостерігається у Москві, тому що багато подорожуючих поверталися з-за кордону через аеропорти столиці, що також спричинило швидке поширення хвороби по всій державі. Карантин у Росії не був уведений одразу з першим зафіксованим випадком, та не всі люди сумлінно його дотримуються.

Туреччина має 127 659 осіб, хворих на COVID-19, кількість смертей складає 3 520 осіб, а одужання – 73 285 осіб [2]. Порівнюючи з загальною кількістю населення (83 154 997 людей [3]), відсоток випадків захворювання на вірус складає 0,15%, можна сказати, що ситуація не критична. До 10-ки лідерів за кількістю хворих країна відноситься, тому що Стамбул (де також спостерігається велика концентрація заражених) є великим транспортним вузлом світового значення, через яке до Європи прямують тисячі людей з Азії, але президент та уряд ввели всі можливі заходи для запобігання зараженню населення. Завдяки добре розвинутій медицині число осіб, що одужали, досить велике.

Дев'ятою країною за кількість інфікованих на Covid-19 – Бразилія (108 620 осіб) [2]. Її населення складає 211 446 585 осіб [3], з чого виходить, що хворіє мала частка. Це може бути пов'язане з віддаленістю держави від джерела виникнення вірусу – Китаю. Проте, у порівнянні з іншими країнами цієї 10-ки, тут спостерігається доволі висока смертність – 7 966 осіб, а пацієнти, що одужали складають 48 221 осіб [2]. Такі цифри можна пояснити тим, що Бразилія – держава, що розвивається, тому й рівень життя населення та медицина мають невисокий рівень. Окрім цього, урядом були введені деякі обмежувальні заходи через пандемію, але президент не підтримує таких рішень, тому умови для обмеження поширення вірусу недостатньо виконані.

Серед рейтингу країн десяте місце займає Іран (98 647 інфікованих). Кількість смертей склала 6 418 осіб, а одужали 81 587 осіб [2]. Прирівнюючи ці показники до кількості населення (84 079 034 [3]), можна побачити, що частка хворих так само незначна, як і в інших країнах. Вірус швидко поширився у Ірані через велике значення релігії у житті іранців. Точкою поширення стало місто багатьох паломників – Кум. Через тісний тактильний контакт губами та руками зі святинями, Covid-19 вразив багато людей, про що вони . Медицина у країні слаборозвинена, не вистачає обладнання та персоналу, а також ліків. У селах ситуація є ще важчою. Уряд та релігійна верхівка не одразу прийняли заходу для зупинки поширення вірусу, що сприяло зараженню населення.

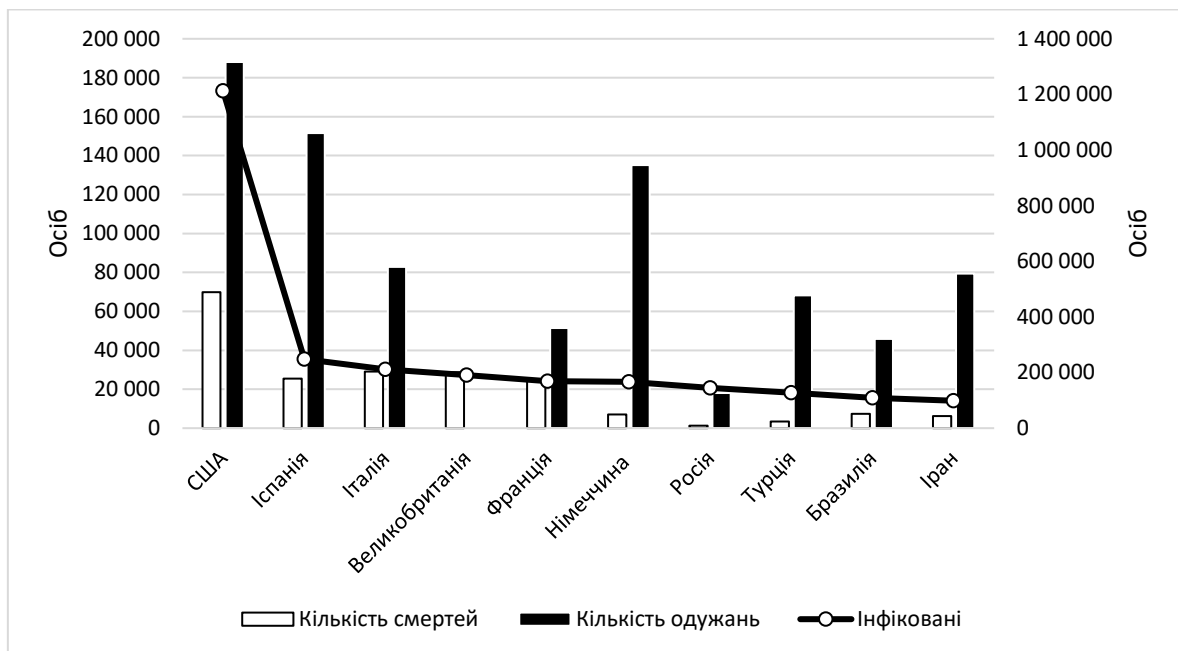

Рис. 1. Розподіл країн за кількістю інфікованих на COVID-19 (перша десятка станом на 5 травня 2020 року) (побудовано за даними [2]).

Проаналізувавши показники кількості інфікованих, померлих та тих, хто одужав від COVID-19 по десяти країнам з найбільшої кількістю хворих і порівнявши їх з загальною чисельністю населення, можна зробити висновки, що найвищі значення спостерігаються у багатонаселених країнах. Основними чинниками, що впливають на поширення вірусу є частка людей, що подорожували та стали переносниками, рівень медицини та наявність ліків і обладнання, свідомість людей щодо можливих ризиків зараження та заходи з боку уряду щодо зупинення поширення хвороби. Остаточних висновків дійти

важко, бо невідома точна кількість інфікованих та померлих саме через хворобу. Тож варто слідкувати за своїм здоров'ям та безпекою своїх близьких, бо майбутнє буде залежати від нашої самосвідомості.

Література:

1. Worlometer-COVID-19 CORONAVIRUS PANDEMIC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
2. Worlometer-COVID-19 CORONAVIRUS PANDEMIC -countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldometers.info/coronavirus/#countries>
3. Кноема [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knoema.ru/>

УДК652

Natural science

DEVELOPMENT OF SCIENCE IN A PANDEMIC

Lukianova Daria Sergeevna

3d year student

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Faculty: Plant Protection, Quarantine, Biotechnology and Ecology

Specialties: Plant protection and quarantine

Relevance of the topic : Antibody tests have been hailed as a key to understanding the spread of the coronavirus and even as a means of easing us out of lockdown. But what are they, and what can they tell us?

Why do we need an antibody test?

An antibody test is often described as the “have you had it?” test, as it reveals whether a person has had the coronavirus. The results are valuable for a number of reasons. At the population level, antibody tests give a picture of how widely the virus has spread. More people with antibodies means a lower risk of a second wave of infections when the lockdown is eased, since the antibodies are expected to confer at least some resistance.

The number also sheds light on the lethality of the disease, giving doctors an indication of the infection fatality rate – the risk of death from picking up the virus.

The tests are less helpful on the individual level, but can potentially tell who has been infected and had an immune response and who hasn't. But tests would need to become much more accurate, and the level of protection better understood, for them to be used for the much-mooted idea of "immunity passports".

Will a test tell you if you are immune?

No. The antibody test is just that – it reveals if your body has antibodies, which means you have encountered the coronavirus.

Speaking to MPs on the health and social care committee on Tuesday, Sir Patrick Vallance, the government chief scientific adviser, said current evidence suggested the vast majority of people who have had an infection got some form of antibody response. But he said it was not yet clear whether asymptomatic cases got as strong a response.

What these antibodies mean for immunity is still being unpicked.

How do the tests work?

There are two types of antibody test, but they work on the same principle. The most reliable ones are lab-based tests called enzyme-linked immunosorbent assays or Elisas. The others are like pregnancy tests and can be used at home. Both contain proteins from the virus that antibodies bind to if they are present in a blood sample. The presence, and sometimes even the amount of antibodies, are detected by a colour change in the Elisa and the appearance of a line on the home test stick.

How far off are widespread antibody tests?

Public Health England is already using an Elisa to analyse blood from the general population to see how the epidemic has grown in the UK. Universities have similar Elisas for testing blood and validating new home test kits. The first UK finger-prick home test kits could be available next month but have yet to gain regulatory approval. It will probably take some time to manufacture them in the millions for distribution to the general public.

Object of study: antibody tests

Subject of research: benefits of the test

References:

1. Antibody responses to SARS-CoV-2 in patients with COVID-19. Long QX, Huang AI, et al. Nat Med. 2020 Apr 29. [Epub ahead of print]
2. Coronaviruses (National Institute of Allergy and Infectious Diseases/NIH)
3. “NIH Begins Study to Quantify Undetected Cases of Coronavirus Infection,” NIH News Release, April 10, 2020.
4. “NIH mobilizes national innovation initiative for COVID-19 diagnostics,” NIH News Release, April 29, 2020.
5. Policy for Coronavirus Disease-2019 Tests During the Public Health Emergency (Revised), May 2020 (Food and Drug Administration)

УДК 581

Природничі науки

КОМПЛЕКСНА НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВА ПРАКТИКА І НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА З БОТАНІКИ ТА ЗООЛОГІЇ – ОДНА ІЗ ФОРМ ЕКОЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Мельниченко Н.В., Чепурна Н.П., Пархоменко О.В.

*Доценти кафедри біології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
м. Київ, Україна*

У всій системі навчання саме екологічне навчання є безперервним і цілеспрямованим процесом, мета якого – домогтися, щоб кожна людина була екологічно грамотною.

Головним завданням вищої школи є виховання відповідального ставлення до природи та її охорони, що проводиться на міжпредметній основі, в органічному поєднанні всіх елементів навчально-виховного процесу.

Одним із прикладів поєднання освіти і виховання, відповідального ставлення до природи є комплексна навчально-польова практика з ботаніки та зоології для студентів факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, яка щорічно проходить на базі Національного природного парку «Синевир».

Готовність майбутнього вчителя до екологічної освіти неможлива без реалізації основного принципу екології: «Мислити – глобально, діяти – локально». Саме цим принципом ми і керуємось, вирішуючи регіональні екологічні проблеми. Комплексні навчально-польові практики з ботаніки та зоології допомагають студентам закріпити набуті на лекціях і лабораторно-практичних заняттях теоретичні знання з даних предметів, сформулювати в них вміння спостерігати, причому не лише природні об'єкти та явища, а й взаємозв'язки людини з природою, оцінювати способи природокористування, приймати участь у справі охорони природи [1]. При цьому керівник практики формує моральні свідомості студентів, оцінюючи реальні події і поведінку природокористувачів.

Вивчаючи різноманіття рослин і тварин місця проходження практики, особлива увага приділяється впливу особливостей рельєфу, клімату, зональності на формування адаптивних можливостей живих організмів, що найкраще проявляється в Карпатах [3].

Під час щоденних екскурсій значну увагу приділяємо вивченню антропогенних факторів, що впливають на чисельність популяцій будь якого виду рослин або тварин, що мають певний природоохоронний статус (види, занесені до Червоної книги, або охороняються різними природоохоронними конвенціями і угодами) [2]. Досліджуючи особливості екології цих видів, значна увага приділяється природоохоронним заходам таким як: участь у різноманітних акціях, розробка екологічних проектів і т.д. Крім того намагаємось приділити значну увагу не лише вивченню тварин і рослин в природніх умовах, але і в штучних, створених людиною, місцях перебування певних видів, які знаходяться на території проходження навчально-польової практики це: НПП «Синевир», ділянки штучного вирощування рідкісних рослин при Візит-центрі НПП «Синевир», на болоті Глуханя, в реабілітаційному центрі бурих ведмедів та птахів. В місті Хуст можна здійснити екскурсії на буйволину, оленячу та страусину ферми, в селищі Синевирська поляна для відвідування відкрита «Долина вовків», а також приватні садиби. Так під час проходження практики з зоології студенти відвідують в

селищі Колочава приватну садибу Макара В.Й., який розводить папуг та голубів. В його колекції близько 45 видів, серед яких є гірські, червонокрилі, нерозлучники, розовошкі, фішери та інші. На цій екскурсії студенти знайомляться з особливостями утримання, селекцією та біологією папуг та голубів.

Під час цих екскурсій вирішується багато завдань. Це, насамперед, забезпечується особистий контакт з природою, знайомство із станом екосистеми, поглиблюються і розширюються біологічні та екологічні знання, закріплюються навички, прийоми спостереження і збереження угруповань. Знайомлячись з діяльністю Національного природного парку «Синевир», студенти отримують значно більше інформації щодо різних природоохоронних заходів, та мають можливість активно до них долучатися. Робота студентів на місцевості є позитивною і забезпечує проведення фенологічних, екологічних, та етологічних спостережень. З метою збереження видового різноманіття під час польових досліджень певного біотопу студенти виготовляють по одному ентомологічному матрасику та гербарію на групу з 4 – 5 осіб. Для уточнення видової приналежності, того чи іншого виду, студенти користуються визначниками. Все це є їх першочерговим кроком для майбутньої науково-дослідної роботи, кінцевим результатом якої є написання курсових, бакалаврських та магістерських робіт, проведення навчально-виробничих практик і використання власних результатів під час лекцій та семінарів, науково-практичних конференцій, практичних занять, самостійної роботи, тренінгів, дискусій, круглих столів, конкурсів на кращу наукову роботу та інші види і форми навчальної роботи, що допомагають студенту бачити перспективи професійного становлення та самовдосконалення, ставлять його на позицію дослідника, експериментатора, вчать знаходити шляхи пошуку можливих варіантів рішення проблеми.

Література:

1. Мельниченко Н.В. Навчальна практика з ботаніки: методичні рекомендації для студентів біологічних спеціальностей педагогічних ВНЗ – Видання 2-ге, уточнене і доповнене /Н.В. Мельниченко, Н.М. Журавель, С.М. Білявський – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. – 102 с.

2. Чепурна Н.П. Амфібії та плазуни Квасовецького лісництва НПП «Синевир» / Н.П. Чепурна, О.В. Пархоменко. Науковий часопис імені М.П. Драгоманова, Серія № 20 Біологія: Зб. наук. праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. - № 6. – С. 56 – 61.

3. Пархоменко О.В. Навчальні польові практики – ефективний практичний захід екологічної освіти та виховання студентів – біологів /О.В. Пархоменко, Н.П. Чепурна, Н.В. Мельниченко, О.Ю. Мухіна. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 30-й річниці Національному природному парку «Синевир» (Україна, с. Синевир, 18 – 20 вересня 2019 р. – С. 261 – 263.

УДК 574.24

Природничі науки

АСЦИДІЇ ЯК ІНДИКАТОР МІКРОПЛАСТИКУ

Ремез Наталя Сергіївна,

д.т.н., проф.,

Новікова Ірина Валентинівна,

студентка

Інститут енергозбереження та енергоменеджменту

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Київ, Україна

Анотація. У даній статті розглядаються організми-фільтратори, асцидії, як індикатори мікропластика, а також на їх прикладі оцінка впливу частинок мікропластика на живі організми.

Ключові слова: асцидії, мікропластик, частинка, вплив.

Аннотация. В данной статье рассматриваются организмы-фильтраторы, асцидии, как индикаторы микропластика, а также на их примере оценка влияния частиц микропластика на живые организмы.

Ключевые слова: асцидии, микропластик, частица, влияние.

Annotation. This article discusses filter organisms, ascidia, as indicators of microplastics, and also, using their example, assess the effect of microplastic particles on living organisms.

Key words: *ascidia, microplastic, particle, influence.*

Питання забруднення мікропластиком є одним з найбільш важливих питань безпеки довкілля останнього десятиліття. Населення використовує океани як свої побутові смітники, а мікропластик є одним із компонентів, які забруднюють не тільки берегові лінії, але й прісноводні водойми в усьому світі. Важливим джерелом мікропластичних частинок є господарсько-побутові стічні води. На поширення пластика по Землі особливий вплив має транспортування відходів з полімеру і його мікрочастинок по руслах річок в світовий океан.

Мікроскопічна пластмаса діаметром 1 мкм – 1 мм (мікропластики, депутати) є рясними та широко розповсюдженими морськими забруднювачами, що викликають все більші екологічні та економічні проблеми. Вони походять від фрагментації більш великих пластикових уламків, таких як пластикові пляшки та мішки, а також можуть бути безпосередньо виготовлені косметичною промисловістю.

Метою цієї статті є аналіз асцидії як індикатора мікропластика в лабораторних умовах з подальшим використанням безпосередньо у водних об'єктах.

Дослідження біомоніторингу показали широке поглинання мікропластичних частинок морськими організмами, включаючи рибу, бентосні поліхети, амфіподи, черви, мідії, ракоподібні та різні зоопланктонні організми. Останніми дослідженнями встановлено, що людина щоденно поглинає до 5 мг мікропластику.

Аналізуючи звіти з лабораторій, різні види організмів виявляють різну схильність до прийому та утримання мікропластику, що продемонстровано різницею вмісту шлунка у різних безхребетних, відібраних у одній місцевості. Наприклад, асцидії зберегли кількість мікропластику в п'ять разів вище, ніж двостулкові.

Розмір мікропластику відіграє важливу роль при визначенні їх впливу на морські організми. Релікти ракоподібних показали різні характеристики при поглинанні мікропластика різних розмірів: найменші (0,75 мкм) і найбільші (40-50 мкм) гірщі, ніж проміжні розміри[1]. Крім того, було продемонстровано, що великі мікропластики (> 10 мкм) накопичуються в травних трактах і в кінцевому підсумку викидаються з калом.

Асцидії - це організми, які харчуються фільтрами, еволюційно близькі до хребетних, і вони є важливим компонентом бентичних спільнот в усьому світі. Дорослі та молоді особи асцидій використовують глотковий кошик для фільтрації величезної кількості води в день, за оцінками приблизно 46,4 мл / хв для дорослих із загальною сухою масою 0,84 г, і вони виявились не в змозі розмежувати їжу та неорганічні частинки. У лабораторних умовах молоді особини можуть ефективно їх поглинати, навіть якщо вони присутні в низьких концентраціях (0,125 мкг / мл)[2].

За лабораторними звітами ми можемо оцінити вплив малих полістирольних частинок (діаметром 1 мкм) на розвиток личинок та молодих клітин асцидій. Крім того, ми проаналізуємо, чи можуть невеликі частинки мікропластику переміщуватися в циркулюючих рідинах.

У експериментах використовувались сферичні мікрочастинки полістиролу темно-синього кольору та діаметром 1 мкм. Синій колір дозволяє відслідковувати кульки всередині тварин, які пройшли прозору перевірку.

Прозорість молодих асцидій дозволить чітко спостерігати зміст кишечника в зразках організмів (рисунок 1-А). Молоді особини ефективно вживають дрібні частинки мікропластику, які чітко видимі в порожнині кишечника, виводячи їх у фекальні гранули (рисунок 1-В). Коли в середовищі були присутні як мікропластик, так і водорості, молоді асцидії не змогли їх розрізнити. Водорості та частинки мікропластику були присутні як у порожнині шлунку, так і в фекальних гранулах опромінених особин (рисунок 2-С)[3].

Гістологічний аналіз показав, що у юних асцидій, які зазнали впливу мікрочастинок, в порожнині кишечника скупчилися полістирольні мікросфери. Мікрочастинки були легко впізнаванні за формою, кольором та розмірами. Вони були виявлені в глотці, стравоході, шлунку та кишечнику.

Присутність мікропластику в кишечнику затримувало розвиток асцидій, ймовірно, через меншого споживання їжі і недостатнє енергопостачання. Контрольні особини, яких годували водоростями, могли отримувати всю енергію, необхідну для розвитку, в той час як молоді асцидії, які брали в їжу

мікропластик і водорості, отримували меншу кількість енергії від своєї кормової активності, так як їх шлунок був заповнений мікропластиком, а кількість спожитих водоростей був різко скорочений. В цілому ці результати підтверджують, що недостатнє харчування може бути пагубним наслідком присутності мікропластика в морському середовищі для безхребетних[4].

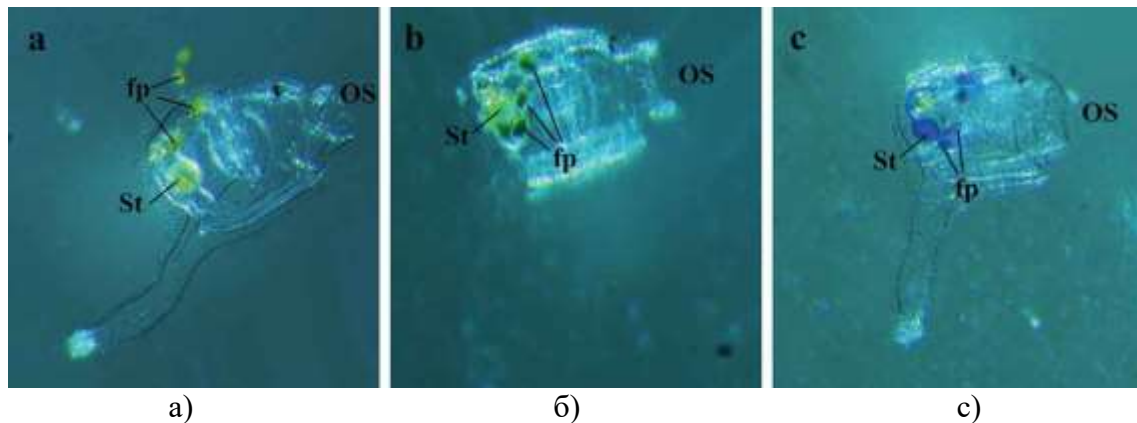

Рисунок 1. Контроль молодих асцидій (а). Вплив 25 мкг / мл (б). Вплив 1,25 мкг / мл мікропластику (в). St – шлунок; OS – Оральний Сифон; fp – фекальні гранули.

Висновок. Ця робота демонструє, що молоді асцидії ефективно вживають частинки мікропластику розміром 1 мкм, що накопичується в шлунку та кишечнику, що дає змогу досліджувати водні об'єкти на наявність досить малих частинок. В подальшому це може полегшити процедуру виявлення мікропластику у водних об'єктах.

Також на прикладі асцидій ми можемо проводити аналіз впливу мікропластика на живі організми. З огляду на результати лабораторії, не можна виключати можливість того, що прийом всередину або переміщення пластика в організм тварини може викликати токсикологічні ефекти. В навколишньому середовищу тварини піддаються впливу різних видів частинок, що характеризуються різними хімічними властивостями. Пластмаси можуть потенційно виділяти різні типи забруднень, особливо добавок, що використовуються при їх виробництві. Крім того, стійкі органічні забруднювачі можуть накопичуватися на пластикових фрагментах і пластикових гранулах, що може привести до подальших несприятливих наслідків після проковтування часток.

Література:

1. Boerger CM , Lattin GL , Мур SL , Мур CJ . 2010 . Проковтування пластика планктивними рибами в північній частині Тихого океану. Бюлетень по забрудненню морського середовища 60: 2275 - 2278.
2. Бонелло Дж. 2018. Перша оцінка змісту мікропластику в бентосних фільтраторів затоки Спеція (Лігурійське море). Журнал технології водних продуктів харчування 27: 284 - 291.
3. Люшера, Макью М, Томпсон R. 2013. Поява мікропластику в шлунково-кишковому тракті пелагічних і демерсальних риб з Ла-Маншу. Бюлетень по забрудненню морського середовища 67: 94 – 99.
4. Jang M, Shim WJ, Han GM, Rani M, Song YK, Hong SH. 2016. Сміття з пінопласту як джерело небезпечних добавок для морських організмів. Environmental Science & Technology 50: 4951 - 4960.

УДК 316.7

Соціологічні науки

ВІРТУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ФЕНОМЕН ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

*Гутовська П.В.,
студентка факультету
суспільних наук і міжнародних відносин
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Розвиток науки в умовах пандемії багато в чому зумовлений глобальними процесами діджиталізації та віртуалізації. Сучасні ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології) дозволяють кожному створювати інформацію і знання, користуватися і обмінюватися нею, не знаходячись при цьому у фізичному контакті. В умовах кризової ситуації через пандемію стійкі соціальні інституції змушені адаптуватися до несприятливих умов шляхом зміни форм соціальної комунікації.

Віртуальна освіта як одне з досягнень ІКТ створює новий вимір для

здійснення освітнього процесу, тобто здійснення освітнього процесу є реконструкцією віртуального середовища. Віртуалізація освіти в цьому випадку являє собою суть очно-заочної освіти і одночасно самоосвіти.

Особливо гостро питання віртуалізації освіти постає в період пандемії, коли отримання знання таким чином стає вкрай необхідною інституційною практикою. Тобто віртуальна освіта в даному випадку також буде виступати як форма адаптації до несприятливих кризових умов, успішність процесів якої впливають на наступні тенденції соціального розвитку соціальних інститутів, зокрема інституту освіти.

Так, наприклад, віртуальний університет – як форма дистанційної освіти стає найбільш актуальним та зручним способом навчання. У філософському дискурсі під поняттям віртуального університету розуміється інституція, що надає послуги вищої освіти за допомогою електронних засобів (зазвичай Інтернету). Онлайн навчання в соціологічному контексті як правило розглядається як освітній феномен інформаційного суспільства, тому що дозволяє застосовувати нові інформаційні технології у відповідності до вимог глобалізації стандартів і сама по собі форма такої взаємодії не лише змінює культурне середовище, а і виступає продуктом цих змін. Технологічність сучасної освіти, що засновується на використанні інформаційних технологій, електронних носіїв та джерел інформації, є провідним чинником її відкритості. Розвиток нової освітньої системи має на меті інтенсифікацію, індивідуалізацію та неперервність освіти [1, с. 310]. Варто зауважити, що віртуальний університет в ситуації пандемії є не тільки необхідною формою адаптації, але і реалізацією загальних тенденцій глобалізації. Вища школа втрачає свій становий характер, що в свою чергу перетворює її на поле для нововведень.

Одним із пріоритетних питань системи освіти багатьох держав є розвиток і впровадження Інтернет-технологій, зокрема, дистанційного навчання. Це підтверджує Стратегія розвитку країн Європейського Союзу «ЄС 2020», а також Програма Ради Європи на 2010 – 2014 рр. «Освіта для міжкультурного взаєморозуміння, права людини і демократична культура». На прикладі України державна політика МОН в сфері вищої освіти останні декілька років була націлена саме на випуск конкурентно спроможних фахівців, що мають сучасні знання,

вміють вирішувати комплексні завдання, можуть створювати висококласні та інноваційні інтелектуальні продукти. Ангела Вайскоппель, спеціальний помічник віце-президента з викладання в HTW Berlin та тренер Стратегічного практикуму в проєкті "Зміцнення викладання та навчання в українських університетах" в рамках паризької конференції міністрів у травні 2018 року сформулювала основні європейські принципи викладання, результати Болонського процесу та поділилась цінностями Європейського простору вищої освіти. Діджиталізація освіти, комп'ютерні класи, Wi-Fi, онлайн-бібліотека, онлайн-курси, студентський портал, соціальні медіа для комунікації; персоніфікований навчальний портал, депозитарії, е-портфоліо, онлайн іспити та тести – все це є одними з основних принципів Болонського процесу, учасником якого країна стала ще в 2005 році. Проте навіть через 15 років ми бачимо недостатньо реалізовані плани щодо вищезазначеного питання. Світова криза через пандемію зробила акцент на найбільш необхідних векторах діяльності для багатьох країн світу. В Україні ж одним з таких векторів стала саме вища освіта, що спроможна виховати людину згідно з сучасними компетенціями. Одна з найважливіших вимог до освіти – це йти в ногу з часом, не лише не відставати від інформаційного та технічного прогресу, але й органічно вклинюватися у його хід, відповідати його вимогам та вимогам нового суспільства. Університет має остаточно позбутися характеру установи, що тяжіє над суб'єктами навчального процесу, а сам навчальний процес має стати повністю прозорим та особистісно-орієнтованим.[1, с. 313] Разом з відкриттям нових горизонтів для дії, виникає і ряд загальних проблем. Діяльність в новій системі знання, потребує нового рівня освіченості, а новий рівень освіченості потребує в свою чергу іншої системи засвоєння знання. Серед основних дій МОН України, запланованих на період починаючи з березня 2020 року важливі позиції займає саме: запуск онлайн-платформ для комунікації між учасниками інноваційного процесу, проведення заходів, спрямованих на підвищення рівня знань щодо інноваційної діяльності та розвитку інноваційної культури, що є досить поширеною практикою у багатьох розвинутих країнах Європи і для того, щоб реалізувати ці завдання в українському суспільстві насамперед потрібно не тільки матеріальне

забезпечення, а кваліфікаційні кадри, що не тільки спроможні працювати в інформаційному суспільстві, а є частиною цього суспільства. Майже вся діяльність інформаційного суспільства так чи інакше пов'язана з новою символічною взаємодією, яка передбачає віртуалізацію абсолютно всіх сфер життя.

Рівень розвитку інституту освіти є каталізатором змін на рівні суспільства загалом. Гостра криза цього інституту під час пандемії свідчить про невідповідність новим соціальним стандартам рівня цифрової освіченості студентів та викладачів, що в свою чергу впливає на тенденцію розвитку всього суспільства. Під цифровою освіченістю в даному контексті варто розуміти перелік основних компетенцій та ознак сучасної людини. Віртуальні платформи для навчання інтегрують взаємодію викладача та студента, проте викладач перестає бути єдиним джерелом інформації і лише скеровує на досягненні певних цілей. Така форма комунікації персоналізує навчальне середовище та створює сприятливі умови для самостійної адаптації індивідів в символічній системі інформаційного суспільства. Віртуальний університет створює умови для формування інтелектуальних особистостей, здатних до самостійного пошуку та здобуття знань, прийняття рішень та застосування здобутого на практиці. Коли людина занурена в культуру, вона постійно вчиться бути її частиною на різних рівнях, бути її витвором та водночас творцем, тому нестача віртуальної взаємодії спричиняє кризову ситуацію у конкретному суспільстві, яка загрожує його дезінтеграцією з іншими вже розвинутими суспільствами.

Література:

1. Ченчжан Ц. Відкрита освіта та віртуальний університет: соціально-філософський аналіз проблеми [Електронний ресурс] / Цзоу Ченчжан // Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://cutt.ly/my19ULy>
2. Перехідна книга МОН [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://cutt.ly/Ryl2BzG>.
3. ENEA MINISTERIAL CONFERENCE PARIS 2018 [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ehea2018.paris/>

ЕМОЦІЙНІ ПОРУШЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ДО ЗВО

*Дубчак М. І.,
студентка факультету
політико-інформаційного менеджменту,
кафедра психолого-педагогічних дисциплін
Національного університету «Острозька академія»*

Стаття присвячена розкриттю понять «адаптація», «дезадаптація», «емоційні порушення» та виявленню емоційних переживань та порушень, котрі виникають у студентської молоді у період адаптації до ЗВО.

Ключові слова: адаптація, дезадаптація, емоційні порушення, реактивна тривожність, особистісна тривожність, депресивний розлад, поняття суб'єктивного благополуччя.

Постановка проблеми. Для кожного студента вступ до вищого навчального закладу - це новий етап життя. У навчальному процесі питання адаптації це одне із головних питань, адже від нього залежить подальше навчання у освітньому закладі. На даному етапі відбувається процес адаптації до навчання у вузі, саме в цей період у людини формується світогляд, і чимало залежить від емоційних переживань з якими вона зустрінеться в цей період. Актуальність теми обумовлена тим негативним впливом емоційних порушень, які згубно впливають на студентську молодь, тоді, коли саме у період адаптації, студентам необхідно увімкнути всю свою ініціативність задля того, аби направити свою енергію на те, щоб ставати професіоналами у сфері, яку обрали. Організація роботи зі збереження психічного здоров'я студентів – одне з найактуальніших завдань сучасної системи освіти, а проблема емоційної саморегуляції одна з найважливіших психолого -педагогічних проблем. Тому беручи до уваги дослідження інших науковців було вирішено сформулювати загальне бачення на дану тематику і провести власне дослідження для того щоб

дізнатися чи відбувається прояв емоційних порушень під час адаптації студентів до закладів вищої освіти.

Стан дослідження. Процесами адаптації студентів у свій час займалися такі науковці: Андрєєва Д.О., Балл Г.О., Буякас Т.М., Гапонова С.О., Климов Є.О., Кондратова В.П., Мітіна Л.М., Налчаджян О.О., Нізамов Р.О., Ністратов О.О., Пряжников Н.С., Реан О.О., Секун В.І. та інші. Психологічні фактори у період адаптації розглядали у своїх роботах такі діячі науки, як Алексєєва Т.В.[7], Бойко І.І.[11], Жигайло Н.І.[28;29], та Кулеша Н.П.[46; 47; 48]. На думку Т. Л. Свистун, проблема пристосування студентів до нового середовища ускладнюється через те, що існують значні відмінності у методах, формах, засобах у школі та вищому навчальному закладі. Ускладнює процес адаптації багатьох студентів і той факт, що досить часто вибір професії визначається не власними перевагами, а настановами батьків, що в свою чергу підсилює почуття невдоволення собою та ситуацією. Також варто відмітити, що процес адаптації може ускладнюватись через такий фактор як внутрішнє неприйняття студентів необхідності навчатись у непрестижному начальному закладі і, як наслідок, отримати непрестижну професію[65].

Проблема адаптації людини до постійних змін навколишнього середовища має надзвичайну актуальність. Це пов'язано з тим, що саме процес адаптації визначає можливості людини стосовно виживання та діяльності в умовах підвищеної стресогенності зовнішнього середовища, що постійно змінюється. Недостатня адаптованість до дії різноманітних стресорів призводить як до зниження ефективності діяльності людини, так і до виникнення різноманітних нервово-психічних і психосоматичних захворювань. Адаптація і дезадаптація притаманні кожній людині. Вони проявляються в різних життєвих ситуаціях і тягнуть за собою засвоєння певних соціальних норм і правил або їх втрату, придбання або втрату соціального досвіду. Залежно від цього дезадаптація і реадаптація носять позитивний або негативний характер. Даний факт педагогічно доцільно враховувати і використовувати викладачам у своїй професійній діяльності.

Дезадаптовані діти з різних причин не можуть на рівних з однолітками

адаптуватися до умов середовища життєдіяльності (класному колективу, групі однолітків), що позначається на їх самовиявленні, розвитку, вихованні та навчанні. Приклад - невстигаючий студент. У той же час погана успішність може бути результатом не дезадаптації, а індивідуальних пізнавальних можливостей учня, небажання вчитися.

Та підсумовуючи теоретичні засади, які було вивчено у нашій роботі можна сказати, що ефективність адаптації людини пов'язана із принципами роботи викладачів та безпосередніх кураторів, які займають основне місце в період адаптації студентів. Вступаючи до вищого навчального закладу, студенти зустрічаються з проблемами, що пов'язані з неготовністю до нових умов навчання, з порушенням установок, навичок, цінностей, певних звичок з втратою референтної групи і потребою створювати нові соціальні контакти, саме по причині цього співробітники ЗВО мають передбачати всі умови для комфортної адаптації студентів.

Емпіричний розділ нашого дослідження включає в себе практичну частину в якій було застосовано п'ять методик на дослідження проявів емоційних порушень у студентів у процесі адаптації до ЗВО: чотирьохмодальний емоційний опитувальник Л. А. Рабинович, методика дослідження тривожності (Ч.Д. Спілбергер, адаптація Ю. Л. Ханін), шкала депресії А. Бека, шкала суб'єктивного благополуччя та діагностика соціально-психологічної адаптації (К. Роджерс, Р. Даймонд).

Наше дослідження ґрунтується саме на студентах вищого навчального закладу. Якщо конкретніше, то було вирішено обрати тільки студентів-першокурсників, які нещодавно вступили до університету, адже період адаптації відбувається у перші кілька місяців. Тому вибірка нашого дослідження включає в себе 76 осіб віком від 16 до 18 років, які є на даний момент студентами НаУ «Острозька академія».

Статистична обробка даних здійснювалася з використанням програми SPSS 21.0. Для визначення ефективності завдань для кожного з них було розраховано індекси ефективності та дискримінативності, для обчислення значимості співзалежності показників було використано коефіцієнт кореляції Пірсона та Спірмена.

За допомогою діагностичного інструментарію ми з'ясували, що студенти, які мають високий рівень адаптації (50%), вони менше відчують такі емоції, як: гнів (21,05%), страх (11,84%), печаль(26,3%), тривожність та депресивні розлади. Найчастіше у них проявляється емоція радості (40,79%), вони відчують високий рівень суб'єктивного благополуччя(42,11%), меншу напруженість, здатні приймати інших такими як вони є, і не мають емоційного дискомфорту.

За проведеним кореляційним аналізом Пірсона та Спірмена можемо констатувати, що «рівень адаптації» корелює на високому рівні значимості із показником «радість» ($r=0,646$ $p\leq 0.01$), із показниками «гнів» ($r=-0,435$ $p\leq 0.01$) та «печаль» ($r=-0,320$ $p\leq 0.01$) помірний взаємообернений зв'язок. Одним із головних показників є рівень тривожності, і після аналізу виявлено, що він корелює із рівнем адаптації на високому рівні значимості, але має взаємообернений зв'язок ($r=-0,558$ $p\leq 0.01$). Рівень депресії також має високий взаємообернений зв'язок із рівнем адаптивності ($r=-0,723$ $p\leq 0.01$). Показник рівня суб'єктивного благополуччя корелює із показником рівня адаптації також на високому рівні значимості, але при прямому зв'язку ($r=0,685$ $p\leq 0.01$).

Після проведення кореляції Спірмена показники є дуже схожими із кореляцією Пірсона.

Кореляційний аналіз підтвердив теоретичне підґрунтя.

Висновки. Проведене дослідження доводить наочно, те, що соціально-психологічна адаптація – це один із найважливіших аспектів життя та взаємодії студентів. Під час адаптації особистість набуває особливого паритетного зв'язку із середовищем в якому вона перебуває. Процес адаптації та показники подальшої адаптованості значною мірою залежать від характеристик сфери пристосування, та сприйняття особистості, але в той же час визначальним є адаптаційний потенціал особистості. Від характеру та глибини сприйняття особистістю тих, чи інших обставин, теж залежить багато факторів, але наша робота спрямована на те, щоб вчасно виявляти труднощі адаптації та мати змогу вчасно корегувати підхід до сприйняття соціального середовища.

Література:

1. Алексєєва Т.В. Психологічні фактори та прояви процесу адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі : дис... к. психол. наук : 19.00.07 / Алексєєва Тетяна Валентинівна. – Київ, 2004. – 165 с.
2. Бойко І. І. Соціально-психологічна адаптація підлітка до нових умов навчання Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / І. І. Бойко; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2001. – 19 с. – укр.
3. Жигайло Н. І. Психологічні особливості соціальної адаптації студентів-першокурсників / Н. І. Жигайло // Молодь і ринок // Науково-педагогічний журнал. – 2012. – № 3 (86). – С. 26–32.
4. Жигайло Н. І. Психолого-педагогічні основи професійної адаптації майбутніх фахівців : монографія / Н. І. Жигайло; [за ред. Г. П. Васяновича]. – Львів : Сполом, 2008. – 464 с.
5. Кулеша Н. П. Психологічна адаптація студентів із дистантних сімей, які проживають у різних умовах родинності до умов навчання у ЗВО / Н. П. Кулеша // Науковий журнал «Молодий вчений». — Київ : Вид-во «Молодий вчений», 2018. — № 4.1 (56). — С. 47–52.
6. Кулеша Н. П. Психологічні проблеми адаптації підлітків із дистантної сім'ї до умов навчання у ВНЗ / Н. П. Кулеша // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. — Budapest, 2015. — III (26), Is. 50. — P. 96–100.
7. Кулеша Н. П. Психологічні особливості адаптації студентів із дистантних сімей до умов навчання у ВНЗ за тривалістю відсутності батьків Наукові записки. Серія «Психологія», Видавництво Національного університету «Острозька академія», Острог, Випуск 30, С. 108–119. <https://eprints.oa.edu.ua/7492/1/11.pdf>
8. Свистун Т. Л. Проблеми адаптації студентів-першокурсників до навчання у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс] / Т. Л. Свистун // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Серія: Психологія і педагогіка. – Острог, 2010. – Вип. 16. – С. 251–257.

ДОЗВІЛЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

*Мачуліна І.І.**доцент кафедри соціології**Дніпровського державного технічного університету**м. Кам'янське, Україна*

Дозвілля є необхідним і невід'ємним елементом способу життя, має важливе значення і справляє вирішальний вплив на розвиток особистості. Від задоволеності дозвіллям, залежить задоволеність життя в цілому. Разом з тим, пандемія COVID-19 – це новий виклик для життя людей в усіх сферах суспільства. Не є виключенням і дозвіллева сфера. В умовах пандемії, коли значна частина населення, зокрема молодь, опинилася у своїх домівках, найбільш загальною тенденцією є зростання обсягу вільного часу та зміна умов для його змістовного проведення. Усі торгівельно-розважальні центри, кафе, ресторани, театри, музеї, кінозали, фестивалі, творчі, спортивні центри, на час карантину, припинили свою роботу, спостерігається обмеження у живому спілкуванні тощо. Саме тому актуалізується питання дослідження вільного часу в нових умовах, що спричинив карантин.

Щоб проаналізувати вплив карантину на дозвілльєві практики, звернемося до результатів дослідження команди КУ Інституту міста спільно з МолоДвіжЦентр Львів [1]. Так, 52,9% молоді, які брали участь у дослідженні (14-35 років) відзначити негативний вплив карантину на емоційно-психологічний настрій. Цьому сприяють такі фактори як відсутність можливостей подорожувати – 86% (1 місце), відсутність спілкування офлайн з друзями, рідними – 77% (2 місце) та відсутність звичного навчального/робочого графіку – 75% (3 місце). Серед інших причин, що засмучує молодь, відзначено нестачу різноманітності практик відпочинку (кафе, театри, кінотеатри тощо – 65%). Також результати дослідження демонструють домінування пасивних дозвілльєвих практик серед молоді. Зокрема, з певним відривом від інших

категорій, ТОП-2 практики – перегляд фільмів, новин тощо (71%) та проведення часу у соціальних мережах (71%).

В цілому, спостереження та інші дослідження вказують на те, що значна частина населення, зокрема молоді, які опинилися в ізоляції не в змозі раціонально побудувати свій час, швидко перестроїтися, адаптуватися до нових умов життєдіяльності. Все це провокує психологічне напруження, роздратування. Багато людей проводять всій вільний час в Інтернеті, вживаючись у віртуальну реальність, онлайн-ігри тощо. Отже, ситуація, що склалася під час пандемії, активізує питання регулювання свого часу, внесення в його структуру різноманітних видів діяльності, зокрема творчих, активних дозвіллевих занять.

Самоменеджмент вільного часу – це розробка певних прийомів, методів, технологій організації індивідуального освоєння вільного часу. У системі самоменеджменту вільного часу певне значення має впровадження людиною планування використання свого вільного часу (на день, вихідні, тиждень, місяць, відпустку, квартал, рік тощо). Планування реального часу своїх дій є стратегією активного перетворення вільного часу в умову свого розвитку, реалізацію своїх життєвих цілей. На планування вільного часу впливає ціла система чинників, серед яких: усвідомлення людиною сенсу свого життя; соціальна активність особистості; ціннісні орієнтації, потреби та інтереси; почуття відповідальності; рівень загальної культури; стан здоров'я; адекватна оцінка своїх можливостей та ін. [2].

Отже, раціональне використання вільного часу і дозвілля, навіть в умовах пандемії, повино супроводжуватися поєднанням видів занять, їх активних і пасивних форм, яке найефективніше впливає на особистість, розвиток її сутності, фізичної емоційної, інтелектуальної сфери життєдіяльності. Раціональне використання вільного часу та змістовно проведене дозвілля сприяють підвищенню продуктивності праці, фізичному та інтелектуальному розвитку індивіда, членів сім'ї, суспільства в цілому.

Література:

1. Як живе молодь Львова в умовах карантину, – дослідження. 9 квітня 2020 «ІА Дивись.info» : веб-сайт. URL: - <https://dyvys.info/2020/04/09/yak-zhyve>

2. Бабенко Н. Б. Соціологія вільного часу і дозвілля : навч. посіб. К. : ДАКККіМ, 2006. 196 с.

УДК 811.161.1

Филологические науки

ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО В КИТАЙСКОЙ АУДИТОРИИ

Макаренко А.Г.

преподаватель русского языка

подготовительного отделения

Киевского национального университета

имени Тараса Шевченко

г. Киев, Украина

Каждый преподаватель не раз задавался вопросом о причинах, которые препятствуют успешному усвоению иностранного языка и о возможности устранить эти причины с помощью методических приёмов и интенсификации процесса обучения. Эти вопросы стоят очень остро перед любым преподавателем. К сожалению, очень часто «неуспех» нашим учащимся говорит не о том, что они неспособны, а о том, что неправильно выбраны нами методы и стратегии обучения.

Чем больше соответствий между преподаванием и когнитивным стилем учащихся, тем выше успешность самого обучения. Мозговая организация речи на втором языке более сложная, чем на родном, так как более разнообразны социально психологические факторы, связанные с усвоением второго языка. Чаще всего усвоение второго языка происходит на фоне уже сформированных психофизиологических систем речи на родном языке. Языковая информация подчиняется тем же когнитивным познавательным законам, что и любая информация, которая для того, чтобы быть усвоенной, должна быть, во-первых, проанализирована, а, во-вторых, доступна и автоматизирована. Перед преподавателем поставлена задача учета закономерностей познавательного процесса при овладении РКИ и особенностей ментальной (интеллектуально-эмоциональной)

деятельности китайских учащихся. Ориентированность на национальный когнитивный стиль китайских учащихся дает возможность преподавателю организовать учебный процесс с учетом психофизиологических особенностей китайских учащихся, которые необходимо учитывать при работе над языковым и речевым материалом. К таким особенностям можно отнести: запоминание от образа к слову с опорой на зрительную и эмоциональную сферы; быстрое формирование оперативной памяти; трудности с долговременной памятью.

У китайцев быстро формируется оперативная память. На эту особенность нужно обращать внимание при обучении китайских студентов аудированию, так как оперативная память является важным условием для успешного осуществления данного вида речевой деятельности. Но, с другой стороны, кратковременная память не обеспечивает прочности хранения информации, т. е. у китайских студентов возникают определенные проблемы с долговременной памятью. Для закрепления языкового и речевого материалов рекомендуется проговорить вслух, записать, обсудить.

Следует также учитывать, что традиционные тренировочные упражнения не дают особого эффекта при запоминании и снижают интерес в китайской аудитории, поэтому лучше важный языковой и речевой материал может представить для произвольного запоминания, что сделает обучение более эффективным. Лучше всего запоминается яркая и неожиданная информация, которая может вызвать интерес, эмоциональную реакцию и активную умственную работу.

Следовательно, нужно создать такую систему упражнений, которая, опираясь на когнитивный стиль студента, формировала бы новые учебные стратегии, замещая и дополняя старые. Принимая во внимание влияние доминантного полушария на процессы запоминания информации, построения логических цепочек, целесообразно выбирать методы, которые основаны на учете этнопсихофизиологических особенностей учащихся.

Китайские студенты с большим трудом преодолевают языковой барьер ещё и потому, что в Китае при изучении языков на первом плане всегда грамматика, а не устная коммуникация.

Китайские студенты входят в коммуникацию только после перевода слова, его многократного проговаривания (заучивания), освоения функционирования слова в речи. Помня об этом, необходимо активно использовать коммуникативные упражнения, развивающие устную коммуникацию, упражнения на языковую догадку, подстановочные упражнения. Такие виды работы, как показывает практика, особенно эффективны в китайской аудитории.

Так как у китайцев хорошо развит зрительный канал восприятия необходимо постоянно подкреплять звуко-слуховую память визуальным рядом не только при введении новой лексики, но и при других видах работы: например, при введении и закреплении грамматических моделей.

Это может быть не только перевод, но и желательный лингво-страноведческий комментарий на родном языке учащихся. Всевозможные видеоматериалы, простые мультфильмы. Хорошо представленная разнообразная наглядность/фото, рисунки, карты, таблицы, схемы и т.д. также помогает упростить семантизацию слова и снять трудности усвоения лексических единиц. Снять трудности в процессе коммуникации помогут видеосюжеты, вопросы по сюжету, его пересказ.

Учитывая прагматический подход китайских студентов к процессу обучения, учебный материал должен иметь практическую направленность и быть представлен в удобной для усвоения форме, наглядно, в сопоставлении с китайскими реалиями. Особое внимание следует обратить на то, что сюжет по времени должен занимать 2,5–3 мин., что соответствует объему кратковременной памяти

При работе над языковым и речевым материалом необходимо учитывать психофизиологические особенности китайских студентов, ориентироваться на национальный когнитивный стиль китайских студентов.

Література:

1. Бобрышева И. Е. Учет национальных лингвометодических традиций в обучении русскому языку иностранцев (на примере Китая). М., 2001.
2. Петанова А.Ю. Особенности преподавания русского языка и организации учебных занятий в китайской аудитории вне языковой среды //

Вестник ЦМО МГУ. Филология. Культурология. Педагогика. Методика. М.: ЦМО МГУ, 2006. № 6, С. 91-96

3. Вакула Е.А., Колесникова В.В., Можаяева Е.Ю. Особенности преподавания русского языка как иностранного китайским слушателям на начальном этапе обучения // Современные проблемы науки и образования. – 2018. – № 4.; С. 69-72.

4. Тань, Яньцзе. Этнопсихологические особенности обучения китайских учащихся / Яньцзе Тань. — Текст : непосредственный, электронный // Молодой ученый. — 2017. — № 17 (151). — С. 288-291. — URL: <https://moluch.ru/archive/151/42833/> (дата обращения: 06.05.2020).

УДК 811.1612(07)
У 45

Філологічні науки

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ

Менделюк Т. М.,

викладач української мови та літератури

Любешівський технічний коледж

Луцького національного технічного університету

смт. Любешів, Україна

Комп'ютеризація суспільства, розвиток ефективних інформаційних технологій, стрімке зростання ролі та значення інформації в сучасному світі спричинили зміни інформаційної складової розвитку науки, соціального життя, сфер виробництва.

Сучасний темп розвитку суспільства надзвичайно високий. Щоб встигати за змінами, людина повинна переробляти величезну кількість інформації, яка надходить з усіх точок земної кулі. Тому інформаційні технології мають сьогодні пріоритетне значення в усіх сферах діяльності й визначають розвиток суспільства завтрашнього дня.

Високий рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та Інтернеттехнологій зумовили широке їхнє використання в навчальному процесі.

Сфера застосування комп'ютерної техніки в освіті постійно розширюється: так від використання комп'ютера і супутніх йому інформаційних технологій як об'єкта вивчення предмета інформатики акценти переносяться до широкого використання його як засобу для інтенсифікації навчального процесу із загальноосвітніх дисциплін. Ці зміни не могли не вплинути на освітню сферу як з точки зору змісту завдань освіти, так і відносно використання технологічних можливостей, що відкрилися, для досягнення цілей освіти.

Вивченню особливостей застосування ІКТ у викладанні філологічних дисциплін присвячені окремі праці науковців О. Брацлавської, В. Воробцової, О. Пшеничникова, І. Радченко, Д. Рождественської, Н. Сороко, В. Уліщенко, А. Фіньков, Н. Хміль та ін.

У рамках виокремлених напрямів розглянемо можливості застосування мережі Інтернет у вивченні словесних дисциплін. Ресурси Інтернет, що можуть бути використані у викладанні загальноосвітніх предметів, як зауважує М.Козяр, включають в себе:

- WWW (Всесвітня павутина);
- E-mail (Електронна пошта);
- Телеконференції.

Сервери Всесвітньої павутини можуть бути використані:

- викладачем для пошуку додаткової й оновленої інформації до занять;
- учнями чи студентами для пошуку інформації в процесі підготовки різного роду творчих робіт.

Електронна пошта може бути використана:

- викладачами для обміну навчально-методичною інформацією зі своїми колегами, методистами, провідними ученими з різних регіонів країни та світу;
- студентами для обміну навчальними творчими роботами зі своїми однолітками з інших навчальних закладів;
- викладачами і студентами для взаємного обміну інформацією у процесі реалізації завдань дистанційного навчання та реалізації телекомунікаційних проектів.

Телеконференції можуть бути корисними:

- викладачам у процесі обговорення в режимі on-line найбільш актуальних питань змісту і методів викладання словесних дисциплін, інших важливих і цікавих проблем;
- студентам у процесі участі в різного роду освітніх і пізнавальних телекомунікаційних проектах.

Роман Л. звертає увагу на роль рольових ігор у навчальному процесі. Використання рольових ігор дає можливість учасникам спілкуватися один з одним, граючи певну роль. Студенти повинні знайти інформацію, необхідну для виконання своєї ролі, що стимулює самостійність студента в пошуку та підборі необхідної та цікавої інформації.

«Електронні інтерактивні дошки є найбільш універсальною та ефективною мультимедійною технологією у процесі викладання рідної мови. За допомогою електронної інтерактивної дошки досліджуваний матеріал подається в повному обсязі і чітко вимальовується на екрані, що націлює кожного студента на активну діяльність на уроці»[3, с. 290].

Використання інформаційних технологій на уроках української мови та літератури може відбуватися різними способами, це залежить від низки факторів, найважливішими з яких є такі: «потреби конкретного уроку, рівень володіння різними програмами та наявністю сертифікованих програм у системі освіти тощо» [2, с. 36].

Дидактичні можливості інформаційно-комунікаційних засобів навчання, що використовуються на уроках української мови та літератури, можна стисло визначити так:

- посилення мотивації навчання;
- активізація навчальної діяльності студентів, посилення їх ролі як суб'єкта навчання діяльності;
- індивідуалізація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширення меж самостійної діяльності здобувачів освіти;

- урізноманітнення форм подання інформації;
- урізноманітнення типів навчальних завдань;
- постійне застосування ігрових прийомів;
- забезпечення негайного зворотного зв'язку, можливість рефлексії;

Розглянемо детальніше застосування ІКТ на уроках словесності.

Ефективно та доцільно використовуємо електронні навчальні ресурси на уроках української літератури. Серед них найбільш вдалими є літературний портрет та віртуальні екскурсії. Літературний портрет – проект, що містить документи, фотографії, таблиці, ілюстрації, аудіо- та відеофрагменти, скомпоновані у хронологічному порядку, дає змогу найбільш повно і яскраво розповісти студентам про життєвий і творчий шлях письменника чи поета.

«Яскравим пізнавальним матеріалом на уроках літератури є віртуальні екскурсії – розповіді з відео про музеї та історичні пам'ятки України. Завчасно розробляємо завдання й запитання до відеосюжету, організовуючи паралельно роботу учнів. Комп'ютер дає змогу розглянути об'єкт опису чи предмет розповіді загалом, скласти враження про нього, а також, якщо є потреба, показати об'єкт у фрагментах, акцентуючи увагу на деталях» [1, с.23].

На уроках-проектах студенти вчаться самостійно представляти, структурувати і виражати свої знання, що дозволяє закріпити і поглибити їх, підвищити рівень оволодіння вміннями і навичками: головною з яких буде здатність привернути і організувати докладну інформацію (дослідницький метод роботи), а також здатність критично осмислити інформацію (аналітичний метод роботи), відпрацювати мовні навички.

На уроках словесності викладачі активно використовують тестування. Сьогодні, безумовно, найбільш затребуваний вид роботи на уроках української мови і літератури – це використання комп'ютерного тестування. Комп'ютер дозволяє перевірити всі відповіді, а у багатьох випадках він не тільки фіксує помилку, але досить точно визначає її характер, що допомагає вчасно усунути причину.

Серед демонстраційних засобів ІКТ варто використовувати презентації, навчальні схеми, таблиці, які логічно доповнюють, систематизують матеріал уроку.

«Використання мультимедійних презентацій доцільно на будь-якому етапі вивчення теми»[5, с.63]. Слайди можуть бути використані для повідомлення теми та мети уроку, у процесі пояснення матеріалу, для розгортання дискусії і постановки проблемних завдань, для первинного закріплення знань, формування вмінь та навичок студентів, для контролю знань.

Якою б складною і нудною не була тема, вона стане цікавою, якщо «навчальний матеріал на екрані представлений у фарбах, зі звуком та іншими ефектами» [4, с.35]. Все це дозволяє подолати пасивність, інертність, організувати самостійну роботу і забезпечити усвідомлене засвоєння учнями української мови, а також виробити шанобливе ставлення до комп'ютера як до інструменту професійної діяльності людини.

Усе більшої популярності в навчально-інформаційному середовищі набувають «відео- та медіа-уроки, де сукупність мультимедійних прийомів сприяє повному розкриттю й усвідомленню учнями теми. Такі уроки – яскраві, динамічні та результативні» [1, с.26].

Справді, перегляди фільмів або їх фрагментів за прочитаними програмовими текстами, наприклад: «Наталка Полтавка» за І.Котляревським, «Украдене щастя», «Захар Беркут» за І.Я.Франком та інші є не тільки цікавими, але й продуктивними. Записи телепередач про письменників, що вивчаються у курсі української літератури, наприклад, про Олеся Гончара, Івана Багряного, Олександра Довженка, Лесю Українку, Михайла Коцюбинського, Івана Нечуя-Левицького, Василя Симоненка, Василя Стуса, Тараса Шевченка, Володимира Сосюру та багатьох інших викликають у студентів особливе враження та зацікавлення.

Таким чином, інформаційно-комунікаційні технології відкривають для вивчення української мови і літератури нові можливості, а саме: якісне унаочнення через використання звуку та анімації, різноманітні прийоми візуалізації, інтенсифікацію та індивідуалізацію навчального процесу, доступ до літературних джерел, реальну комунікацію з носіями мови, запис та прослуховування власного мовлення.

Література:

- 1.Гримаська А. Використання можливостей інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення якості навчання української мови і літератури// Таврійський вісник освіти. – 2016. – № 4
2. Максимова Н. Інтерактивні методи навчання, крок у майбутнє // Рідна школа. — 2008. — №12.
3. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. — Випуск 40 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. — Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. — 491 с.
4. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник / За ред. О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006.
5. Сороко Н. В. Реалізація діяльнісного підходу при комп'ютерному навчанні в умовах оновлення мовної освіти в Україні / За ред. В. Ю. Бикова, Ю.О.Жука. – К.: Атіка, 2004.

УДК 657

Філологічні науки

ALLUSION IN J. FFORDE'S *THE EYRE AFFAIR*

Tetiana Movchan

Student of the Institute of Philology

Borys Grinchenko Kyiv University

Kyiv, Ukraine

The process of using familiar text in an unknown one is defined as intertextuality. Intertextuality is mostly utilized in literature, because any text is an “intertext” [2, p.66]. Allusion appears in the result of using original or precedent text and implying it a new one. So an allusion is understood as one of the mostly frequently used intertextual element.

The aim of our research is to define cases of allusions and the functioning of the allusions in J. Fforde's *The Eyre Affair*. Allusion is “an indirect reference, by word or

phrase to a historical, literary, mythological, biblical fact or to a fact of everyday life made in the course of speaking or writing” [4, p.6]. Allusions enrich texts which are used in and endow ambiguity to them. The functions of allusion can be divided into three main groups: creating humor, delineating characters and carrying themes [3, p.10]. Allusion can also function as method of characterization of the character: “‘*Agent in black*’ enters Rochester’s room following the fire” [1, p.501].

J. Fforde’s *The Eyre Affair* contains numerous allusions starting from historical personalities and events, references to the mythology and finalizing with the great literary works and its characters.

J. Fforde often refers explicitly or implicitly to another literary text. It can be expressed in various forms as a literary character, event or situation, or by parody or other genres. J. Fforde’s *The Eyre Affair* contains numerous literary allusions to Shakespeare’s plays. Moreover, it is a “world of Will”.

The following passages are examples of these literary allusions:

“*Time is out of joint, he muttered, scribbling another note. ‘What’s out of joint?’ I asked, not quite hearing him. ‘Nothing, nothing. Good job I was born to set it right - ’*” [1, p.5].

It is explicit reference to Shakespearean *Hamlet*. This is both allusion and a metaphor and is applied to time, which is mixed up.

Moreover, some of the allusions are epithets and formed with the help of suffix –ification. This one means the process of becoming the part of Shakespearean play.

“*Welcome, all you Will-loving R3 fans, to the Ritz at Swindon, were tonight (drum roll), for your DELECTATION, for your GRATIFICATION, for your JOLLIFICATION, for your SHAKESPEARIFICATION, WE WILL PERFORM Will’s Richard III, for the audience, to the audience, BY THE AUDIENCE*” [1, p.307].

There are some actual references which do not have clear sign of the term ‘allusion’ we come across in the novel: “*Hall and Marston – both Elizabethan satirist – were firmly of the belief that Bacon was the true author of “Venus and Adonis” and “The Rape of Lucrece”.* [1, p.70].

This example is an actual reference to Shakespeare's play which does not have clear sign of the allusion - transferring some individual elements of precedent text and implementation of them in a new text. Moreover, it does not refer us to the plot of the text.

Also, J. Fforde uses numerous names which allude us to different literary works. The bright example of it is Thursday's uncle – Mycroft, who probably shares his name with Sherlock Holmes' brother in the short stories of *Arthur Conan Doyle*. *It was Thursday's uncle who invented intricate machine "Prose Portal" and book-jumping became possible.*

J. Fforde made much use of the mythological and historical allusions in his novel. For example: a villain Acheron Hades, in Greek mythology also known as Pluto, brother of Zeus and Poseidon and the lord of the underworld, the land of the dead.

It is also 'the Goliath Corporation Special Weapons Division' which is biblical reference to a giant warrior named Goliath who was defeated by the young David in the book of Samuel.

Thus, the numerous allusions in J. Fforde's *The Eyre Affair* are prominent feature of his style and make reading process more enjoyable and intricate. Moreover, it simplifies complex ideas. As we defined, some of them are explicit and some are just actual references to literary characters. And as there are many approaches to interpret the allusions and its meanings, it requires further investigation.

References:

1. Fforde, Jasper. *The Eyre Affair*. London: Hodder and Stoughton, 2001.
2. Kristeva, Julia. *Desire in Language: A Semiotic Approach to Language and Art*. Trans Thomas Gora, Alice Jardine and Leon S. Roudiez, ed. Leon S. Roudiez. New York: Columbia University Press, 1980. Rrint.
3. Leppihalme, R. *Culture Bumps: An Empirical Approach to the Translation of Allusions*. Clevedon: Multilingual Matters, 1997. – 256 p.
4. Гальперин И. П. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981. – с.140

ФУНКЦІЇ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Полежай А. І.

Студентка філологічного факультету

Сумського державного університету

м. Суми, України

Сьогодні переклад відіграє дуже важливу роль у культурному розвитку людства, перекладацька діяльність стає популярнішою та набуває більшої соціальної значущості. Лише завдяки перекладу стає можливим спілкування та взаємозв'язок між народами, які говорять різними мовами.

Жодна зустріч на міжнародному рівні не може бути проведена без допомоги перекладачів. Міжнародні організації такі як Організація Об'єднаних Націй чи то Міжнародний валютний фонд можуть функціонувати лише завдяки армії перекладачів, які представляють різні держави та працюють з багатьма різними національними мовами. Технічний прогрес також має завдячувати перекладу, адже відбувається обмін цінною науковою інформацією на світовому рівні.

Переклад не можна оцінити та пояснити, якщо не проводити аналіз, не знаходити особливі властивості, які саме задовольняють комунікативні, політичні, наукові, культурні, естетичні та інші потреб суспільства, не зазначати, які роль він має у становленні суспільства. Переклад не можливо пояснити, якщо не висвітлити його багатофункціональний характер. Таким чином, **постає проблема** визначення поліфункціональності перекладу і його важливих функцій у теорії перекладу та її вирішення допоможе виробити правильне й цілісне розуміння перекладу.

Плеяда вітчизняних та зарубіжних науковців вивчають цю проблему, зокрема, Р. П. Зорівчак, В. Д. Радчук, Ф. С. Арават у контексті міжкультурної комунікації. Вважаємо, що ця тема малодосліджена і невичерпна, адже вплив

перекладу на суспільство, його роль у функціонуванні та розвитку суспільства продовжує цікавити науковців.

Мета роботи – дослідити функції перекладу у межах міжкультурної комунікації та визначити їх значення у перекладознавстві.

Завдання – визначити та охарактеризувати основні функції перекладу.

На сьогодні ще не існує єдиної і точної класифікації та кількості функцій перекладу, кожен науковець, який досліджує цю тему, має власний погляд та класифікує їх за різними критеріями. У науковій літературі виокремлюють від 5 до 57 функцій. За думкою Г. Лілова існують основні та другорядні функції перекладу. Комунікативна, пізнавально-просвітницька, загальнокультурна, виховна – це основні функції, а оцінна, евристична, естетична тощо – другорядні [2].

Перекладений текст впливає на реципієнта по-різному, як і оригінал. Варто зазначити, що немає такого, скажімо, перекладеного твору, який би виконував тільки культурну чи пізнавальну функції. Сфера впливу перекладу досить багатогранна та складна. У кожному творі можна виокремити головну функцію та другорядні.

В. Д. Радчук називає 57 функцій перекладу і зазначає, що зазначений список функцій можна збільшити, або ж зменшити. [3, с. 152]. Вважаємо, що можна окреслити основні функції перекладу наступним чином: **науково-технічна** – сприяє прогресу в різних галузях науки та техніки у всіх країнах світу; **соціально-політична** – забезпечує поширення політичних ідей, соціальних і політичних знань у різних галузях науки; **культурна** – це також ідеальний засіб обміну досягненнями та збагачення національних літератур та культур; **лінгвістична** – сприяє збагаченню лексики та засобів вираження цільовою мовою; **навчальна** – один із засобів навчання іноземної мови.

А якщо подивитися на функції перекладу з іншої точки зору та взяти до уваги інші їх характерні особливості, то комплекс функції буде відрізнятися від попереднього. Вивчивши праці провідних науковців, хотілось би виокремити наступний комплекс домінуючих функцій перекладу:

1) **Якщо говорити про комунікативну функцію** перекладу, яка є

насамперед засобом міжкультурного спілкування, то варто підкреслити, що вона сприяє створенню мовних контактів та навіть мовних спільнот. Комунікація між двома особами, які володіють різними мовами, можлива лише за умови мовної компетенції [4]. Завдяки письмовому перекладу відбувається літературна комунікація, а якщо поглянути ширше, то навіть діалог цивілізацій.

2) **Соціальна функція** використовується в різних текстах, що пов'язані з темою економічного, політичного, культурного та науково-технічного дискурсу між народами. Соціальна взаємодія між культурами, як правило, відбувається задля досягнення конкретних цілей, наприклад: розважальної, інформативної, описової, пояснювальної тощо.

3) **Когнітивна функція** перекладу відбувається через вивчення навколишнього світу. Вона пов'язана з комунікативною функцією та забезпечує формування перекладацької рефлексії, а також логічного мислення, уяви тощо. Завдяки когнітивній функції перекладу відбувається зближення мовних та концептуальних картин світу. Вона також сприяє розвитку знань у певній галузі, збагачує літературу та культуру новими жанрами та стилістичними прийомами, зіставляє та корелює мовні системи.

4) **Загальнокультурна функція** допомагає пізнати з культурою та життям інших країн, їхніми звичаями та побутом, історією, способом мислення. Ця функція допомагає підвищити культурний рівень народу, завдяки ній відбувається взаємозв'язок націй.

5) **Оцінно-виховна функція** орієнтується на загальнолюдські цінності. Ми освоюємо їх, цей процес сприяє нашому становленню як цілісної особистості. Людство не припиняє розвиватися, а відтворює культуру, ставить перед собою нові цілі та завдання задля задоволення духовних та матеріальних потреб.

Отже, різні функції можуть виконуватися перекладом, залежно від того, яку інформації несе переклад та від сфери і тематики застосування. Функції перекладу є надзвичайно багатограничними та не можуть існувати самотійно, кожен перекладений твір поєднує низку функцій, а кожна функція привносить свою користь у розвиток суспільства та його становлення.

Література:

1. Горощенко Т.В. Міжкультурна комунікація в перекладі / Т.В. Горощенко // Українська орієнталістика : зб. наук. праць викл. та студ. Ін-ту схід. мов Київ. нац. лінгв. ун-ту і Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія». – К., 2007-2008. – Вип.2-3. – 289 с. – С.57-61.
2. Лилова А. Введения в общую теорию перевода / А. Лилова; [под. общей редакцией П. М. Топера]. – М. : Высшая школа, 1985. – 256 с.
3. Радчук В. Д. Функції перекладу [Текст] / В. Д. Радчук // Всесвіт. – 2006. - № 11-12. – С. 149-159
4. Translation as a means of constructing cultures: philosophical foregrounding [Електронний ресурс] / . – Режим доступу : <file:///C:/Users/acer/Downloads/11273-Article%20Text-22361-1-10-20180904.pdf>. –(30.04.2020)

УДК 811.161

Філологічні науки

РОЛЬ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ КУЛЬТУРИ НАУКОВОЇ МОВИ» У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРОВІЗОРІВ

Сілевич Л.І.,

доцент кафедри мовознавства

Мельничук О.М.,

доцент кафедри мовознавства

Івано-Франківського національного медичного університету

м. Івано-Франківськ, Україна

Вибіркова дисципліна «Основи культури наукової мови» є складовою змісту ОПП вищої освіти підготовки фахівців спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці. Дисципліна «Основи культури наукової мови» вивчається студентами в другому семестрі першого курсу й забезпечує ґрунтовні знання сучасної української наукової мови у сфері охорони здоров'я населення та професійній діяльності фармацевта. Зміст курсу за вибором є доступним для

студентів-першокурсників і розрахований на ефективне засвоєння матеріалу.

Вибіркова дисципліна «Основи культури наукової мови» є важливою для формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів, оскільки мова виступає одним з основних інструментів професійної діяльності сучасного фахівця.

Курс за вибором «Основи культури наукової мови» для студентів спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» є логічним продовженням навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Вивчення цієї вибіркової дисципліни органічно продовжує формування мовної компетенції майбутніх фахівців-провізорів і забезпечує мовний аспект їхньої наукової комунікації.

«Основи культури наукової мови» як вибіркова дисципліна ґрунтується на шкільній програмі з української мови та на навчальній дисципліні «Українська мова (за професійним спрямуванням)» й інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики (фармацевтичної термінології); закладає основи сучасної наукової мови з перспективою використання здобутих знань у професійній діяльності й презентації результатів науково-дослідницької роботи; продовжує формувати стійкі мовнокомунікативні компетенції, досконалі навички використання мовних засобів організації інформації в науковому тексті, необхідні для ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях.

Здобуті знання та вміння з курсу за вибором «Основи культури наукової мови» є базою для ефективного сприйняття відомостей з фахових дисциплін для спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Мета вибіркової дисципліни передбачає розвиток мовної компетенції й набуття комунікативного досвіду майбутніх фахівців-провізорів для забезпечення мовного аспекту їхньої наукової комунікації та успішної презентації результатів науково-дослідницької діяльності.

Цілями дисципліни є поглиблення й розширення системи знань про характерні ознаки усної та писемної форм наукового стилю; формування системи вмінь та навичок щодо нормативного використання мовних засобів

сучасної наукової мови для укладання україномовного наукового тексту; спонукання до вдосконалення навичок усної та письмової презентації результатів науково-дослідницьких робіт; розвиток чуття естетики наукового мовлення.

Вибіркова дисципліна «Основи культури наукової мови» спрямована на оволодіння студентами такими загальними компетентностями, як-от: здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим; здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися другою мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Також зазначений курс за вибором скерований на опанування студентами таких фахових компетентностей: здатність продемонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ; здатність використовувати українську наукову мову для організації і здійснення загального та маркетингового управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках; здатність використовувати українську наукову мову для організації та здійснення контролю якості лікарських засобів відповідно до вимог чинної Державної фармакопеї України та належних практик у фармації, визначення способів відбору проб для контролю лікарських засобів та проведення їх стандартизації відповідно до чинних вимог, запобігання розповсюдженню фальсифікованих лікарських засобів.

Вибіркова дисципліна «Основи культури наукової мови» скерована на досягнення студентами таких результатів навчання: володіти нормами усної та писемної наукової мови, використовувати українську мову для укладання наукових текстів за спеціальністю «Фармація, промислова фармація» та спілкування

стосовно важливих професійних питань (ведення професійної діяльності в соціальній взаємодії, заснованій на гуманістичних і етичних засадах; здійснення професійного спілкування державною мовою, використання навичок усної комунікації українською науковою мовою, аналіз текстів фахової спрямованості; дотримання норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом та споживачами).

Отже, впровадження в практику викладання вибіркової дисципліни «Основи культури наукової мови» у вищих медичних навчальних закладах закладає основи нормативного використання мовних засобів сучасної української наукової мови для укладання дослідницьких робіт. Робота з конкретним навчальним матеріалом на практичних заняттях допомагає вибудовувати чітку стратегію професійного спілкування для ефективною реалізації комунікативних намірів майбутніх провізорів у науковій діяльності.

УДК 811

Філологічні науки

БАБИЧ І. В.: УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕКЛАДАЧ З ФРАНЦУЗЬКОЮ ДУШЕЮ

Халявка Л. В.

*викладач факультету філології та журналістики
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна*

Спочатку було слово, людське слово, одвічне, яке повсякчас передусім всьому, до чого торкається творчість людини. Це свідчить про те, що допоки ми маємо слово, у нас є майбутнє, сподівання, мрії, які рухають нас уперед.

Франк Сміт сказав: «Знання однієї мови дозволяє увійти в коридор життя, знання двох мов – відкриває вам усі двері у цьому коридорі». Підтвердженням цим словам є непересічна постать педагога, перекладача, поліглота Івана Трохимовича Бабича. Володимир Мирний говорив, що «він відкривав Україну світові» [5], уможливаючи прочитання перлин української літератури у

франкомовних країнах (Франція, Канада, Алжир). Однак довідкові джерела інформації як: «Українська літературна енциклопедія» (1988), «Письменники Полтавщини» (1990), «Енциклопедія сучасної України» (2003), «Мовознавча енциклопедія Полтавщини» (2014), публікації у засобах масової інформації з нагоди ювілейних дат (С. Алексеєнко, А. Дяченко, З. Матяшова, В. Мирний) надто скупі, без подробиць. Загалом, одразу після дати та місця народження митця мова йде про те, що І. Бабич відзначився літературними перекладами творів Р. Братуня, І. Вільде, В. Винниченка, Остапа Вишні, А. Головка, Я. Галана, О. Гончара, Є. Гуцала, Ю. Дольд-Михайлика, Н. Забіли, М. Ірчана, Г. Квітки-Основ'яненка, В. Козаченка, І. Микитенка, Ю. Мушкетика, П. Панча, О. Слісаренка, Ю. Смолича, Б. Сушинського, І. Франка, Ю. Щербака, інших [3, с. 145]. Лише завдяки науковим розвідкам викладачів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (Король Л. Л., Кришталь Н. А., Черчата Л. М.) вдалося повернути з небуття пам'ять про неоціненний вклад перекладача в налагодження духовних мостів між Україною та світом.

Іван (Жан) Бабич був народжений у сім'ї заробітчанин з українським корінням Трохима Івановича Бабича та громадянки Франції з польсько-українського роду Марії Федорівни Бублінської-Лежєє [1]2 червня 1929 року у місті Осер (Франція). Батьки розуміли важливість освіти у подальшому житті своїх дітей, Іван Трохимович мав брата Жака, тому юнаки отримували приватну освіту. Виховання сина в умовах високих ідеалів краси, культури та освіти сформували в І. Бабичі тягу до гуманітарних наук, але батько, на жаль, не розділяв вподобання сина. Трохим Іванович мав прагматичну точку зору: чоловік має забезпечувати родину. Тому спрямував спадкоємця опановувати професію педіатра.

Навчання у французьких закладах освіти загартували парубка сумлінно навчатись та раціонально використовувати свій час, тому Іван Бабич успішно здобув ступінь бакалавра природничих наук в одному з кращих вишів регіону – Університеті Бургундії (м. Діжон). Перший досвід роботи отримав працюючи в дитячому гірському таборі.

Раптовий військовий конфлікт між Францією та колоніальним Алжиром докорінно змінив плани родини. Щоб вберегти своїх синів від війни Бабичі квапливо повертаються до СРСР, де юнакам доводиться знову отримувати освіту. Жан та Жак взагалі не володіли українською, а тим паче російською мовами. Завдяки наполегливому навчанню знання мов дозволяє І. Бабичу заочно отримати вищу освіту та розпочати кар'єру на освітянській ниві.

Народження Івана Трохимовича як перекладача відбулося ще в юності. Жана поросили перекласти з німецької та французької пакет технічної документації і той зголосився. За швидкість і якість перекладу розплатилися вчасно й щедро: 18 000 карбованців плюс подяка від дирекції [4, с. 33]. Ось так просто І. Бабич переконався, що інтелектуальна праця оплачується значно краще. А далі, щоб відволіктись від жорстокої соціалістичної реальності, митець занурився у світ художнього перекладу. Завдяки його майстерності, неперевершеному стилю перекладу французькою мовою «заговорили» А. Головка, В. Козаченко, О. Гончар, М. Стельмах, В. Земляк, Н. Забіла, П. Загребельний, Ю. Дольд-Михайлик, Г. Квітка-Основ'яненко, (1990), В. Винниченко. Філігранну, потужну роботу полтавського перекладача Івана Бабича високо цінували у столичному видавництві «Дніпро», з яким він тісно співпрацював.

Перекладацький доробок І. Т. Бабича слід пам'ятати і поцінювати. Оскільки саме завдяки цій постаті про Україну заговорили навіть у здавалося б такій далекій Канаді, Франції та Африці. А французькою мовою заговорили Микола Задорожній, Михайло Гурман, Захар Беркут, Тугар Вовк, Кирило Заболотний та інші, несучи таїну української душі.

Література:

1. Бабич Іван Трохимович. Особова справа. Архів ПНПУ імені В. Г. Короленка, Ф. 1507, спр. 1015, арк. 1–28.
2. Король Л. Л. Іван Бабич: нарис життя та літературної творчості. Наукові ракурси. Полтава, 2018. Вип. 1. С. 29–43.
3. Король Л. Л. Педагогічні вершини у життєсвіті Івана Бабича. Витоки педагогічної майстерності. Полтава, 2014. Вип. 14. С. 145–151.

4. Король Л. Л., Кришталь Н. А., Черчата Л. М. Слово про Івана Трохимовича Бабича : історико-біограф. Нарис. Полтава : РВВ ПНТУ, 2010. 64 с.

5. Мирний В. Він відкривав Україну світові. Полтавська думка: незалежна газета. 1999. 4 черв. (№ 23 (239)). С. 7.

